

Brassói Lapok

Ára 5 lei

Csüföriők
1931 * július 16

Főszerkesztő
Szele Béla dr.

159. szám
XXXVII. évtolyam

Ára 5 lei

Genf, vagy Bukarest

Nem Genf, hanem Bukarest, mondta Duca és előtte és utána többen, mikor hallották, hogy a romániai magyarság egyik vagy másik sérelmével a Népszövetség elé készül.

Ezért is kerül olyan ritkán a magyarság a nemzetek diszes társasága elé. Jobb nekünk itthon, Bukarestben, mint ott a helvétek hideg, rideg városában. Bukarestben csak szólnunk kell vagy éppen csak sziszegni, vagy mutatkozni, s már meg van az orvosság, a segítség, az üdv. Lám a csiki magánjavak tígye is milyen jól áll, mivelhogy Genfből hazahozták Bukarestbe, s azóta, hogy az iskolai törvény miatt nem mentiünk Genfbe, nemcsak a román nyelvet kell a magyar iskolákban románul tanítani, de a tornát s a rajzot kivéve, valamenynyit tantárgyat.

Most az esküt nem tett tisztviselőket biztatja Temesvárról az ottani magyarpárt, hogy menjenek Genfbe, ha bántani mernék Bukarestben a véren szerzett jogukat, a nyugdíjukat. Micsoda tájékozatlanság! Hát nem megmondta Duca, s előtte és utána annyian mások, hogy nem Genf, hanem Bukarest. Menjenek csak Bukarestbe az esküt nem tett magyar tisztviselők — de ne a minisztériumokba, vagy a nyugdíjközpontba, mert oda nem szabad idegennek bemennie — hanem a Jorga lakására. Nagyon meg lesz hatva, ha megtudja, hogy Genf helyett Bukarestbe jöttek. Talán azt is megkérdi, hogyan s melyik vonattal jöttek, csak ép azt nem, hogy melyik vonattal hogyan mennek vissza. Mert ha ezt megmondaná, még képes volna felemelni azt a nyugdíjat, amit meg sem kapnak.

Halál a boltban

Egy krassószörénymegyei községben a végrehajtó árverezni akart. Egy kereskedőnél, mint már annyi másnál is, s mint már annyiszor. Valószínűleg adótarozás fejében, de talán egyéb adósság miatt, nem lényeges. Fő az, hogy árverezni akart. Dobra ütni a boltos kis pavyonát, ami az életviharok után még megmaradt. Kötelességét akarta teljesíteni, hiszen funkcionár, az állása és a kenyere függ tőle. Ezer más meg is érti, ha még úgy rosszul esik is a működése, mint ahogy egyetlen halálraitélnak sem jut eszébe megharagudnia a hóhérra, aki majd felakasztja vagy lenyakazza, de ez a szerencsétlen kereskedő szörnyen rossz néven vette a végrehajtó hivatalos látogatását. Mindjárt puskával fogadta, sőt, mielőtt a derék közhivatalnok, nagy állami érdekek megbízott képviselője, kimagyarázhatta volna az ő halálán szerepét, kényszerű kényurását és pokolizó szándékait, már a golyó is benne volt, s már meg is halt.

Ilyen ez a krassószörényi kereskedő. Lyukakat lő a végrehajtó hasába, s a kiséző kisasszony lábába, holott a saját sorsán csöppet sem segít vele. Sőt. Most már úgy sem mehet az üzlet, mint ahogy eddig nem ment, mert őt becsukják, utána a boltját is becsukják, kosszolni kell a fogságban és kártérítést kell fizetnie. A végrehajtót megölte, de mit ért el vele? Semmit. Mint ahogy azok is börtönbe és pusztulásba kerülnek, akik az árverező ügypédeket és bankárokat lövik agyon, vagy akik összeállnak és összeverik a falubelijüket árverezni akaró végrehajtót. Nem, így nem lehet ezt a nagyfontosságú közkérdést megoldani. Sem revolvérrel, sem doronggal. A végrehajtó ép úgy nem bűnös, mint a hóhér nem. Ő csak végrehajtja. Végrehajtja, amit parancsolnak, amit a törvény is parancsol neki. De még azt se illesse golyó, vagy balta, aki parancsot ad, mert annak is valami más vagy másik parancsol, s így tovább. De ha nem puskával, s nem baltával, az élet, emberiség, szociális és nemzeti érdek parancsával kell nekimenni annak a szellemnek, mely a terheket sokasítja, a megélhetés lehetőségét csökkenti, a korrupciót nem üldözi, ellenben a munkát, érdemet és értéket lealacsonyítja.

Annak a rendszernek, mely bűnös ostobasággal mindent elkótvavetél, amit meg kellene tartani, még az állam oszlopait is, melyek a jövődőt tartják.

A király ítél Erdély problémáiban

Hónapok óta tartó távollét után kedden reggel hét órakor Bukarestbe érkezett Vajda Sándor,

aki délután 5 órakor kihallgatáson jelenik meg az uralkodónál. Utána Hatieganu Gyulát fogadja a király

Vajda

Bukarest, július 14.

Ma reggel hét órakor már Bukarestbe érkezett Vajda-Voevod hogy délután öt órakor kihallgatáson jelenjék meg a királynál. A Kamara tegnapi vitája tüzéségi előkészítés volt az erdélyiek számára, akik ma reggel óta megint offenzívába mentek át.

Vajda-Voevod Sándor a Mironescu-kormány megalakulása óta nem járt a fővárosban. A pályaudvaron már élénk üdvözlésben volt része a volt belügyminiszternek, aki sietve autóbába ült és Popovici Mihály lakására hajtatott.

A király ma délután öt órakor fogadja kihallgatáson Vajdát, aki után Hatieganu Gyula jelenik meg az uralkodónál.

Általánosan el van terjedve az a vélemény, hogy a Maniu visszavonulásával előállott

helyzetet fogják a királyi audeciákon tárgyalni és — orvosolni.

Itt említjük meg — nem minden összefüggés nélkül — hogy Crisan volt alminiszter, aki legutóbb a brassói Banca Cetatea-ügyben szerepelt, a Ferdinánd-rend tisztikeresztjével tüntették ki az egységesítés körül kifejtett hazafias érdemeiért.

Itt említjük még meg továbbá, hogy a minisztertanács tegnap délutáni ülésében úgy döntött, hogy Hatieganu Gyula lemondását elfogadta.

A módosított szesz törvény

Végleg lekerült napirendről az italmérési engedélyek árverezésének ügye

Ma szavazza meg a parlament Argetoianu javaslatát a szesz törvény módosításáról

Leszállították a szeszadót, de csak mérsékeltén

Bukarest, július 14.

A szesz törvény módosításáról szóló törvényjavaslatot Argetoianu pénzügyminiszter végre betérjesztette a parlamentbe. A javaslatot a képviselőház a mai nappal, vagyis záróülésein meg fogja szavazni, még pedig, tekintettel arra, hogy sok vitára már nincsen idő, valószínűleg minden lényegesebb változtatás nélkül.

A módosítás rendkívül fontos, mert egyrészt leszállítja a szeszadót s ezzel részben csökkenti a feketeszesz termelésének kifizetődését, másfelől pedig rendet teremt végre az italmérési engedélyek kérdésében is.

A javaslat, amelyből minden valószínűség szerint még a mai nappal törvény lesz, nem elégti ki az igényeket, mert a szeszadót nem csökkenti olyan mértékben, hogy kizárná a feketeszesz további termelését,

az italmérési engedélyekre pedig olyan magas évi bérleti összeget állapít meg, amelyet az italmérők nemigen tudnak megfizetni.

Az alábbiakban adjuk a szesz törvényt módosító javaslat főbb rendelkezéseit:

Gabonaszesz, (ipari szesz), az illeték dekaliterfokkonként 5.50 lej, az eddigi 8.75 lej helyett. Az ad-valorém taxa változatlanul 20 százalék marad.

Borszesz, élesztőpálinka és gyümölcs pálinka, dekaliterfokkonkénti illetéke 2 lej az eddigi 2.50 lej helyett.

Cujka, dekaliterfokkonkénti illetéke 1 lej.

A sör illetéke literenként változatlanul 4.50 lej marad.

Denaturált szesz illetéke dekaliterfokkonként 3 lej, az eddigi 8 lej helyett.

Ecetgyártásra a szesz illetéke dekaliterfokkonként 1.50, az eddigi 3.75 lej helyett.

Denaturálási illeték literenként 2 lej az eddigi 5 lej helyett. Az ad-valorém taxa ezeknél a szesztermelvényeknél változatlan.

A javaslat a bortermelők részére családtagkonként 150 liter adózatlan bort engedélyez.

A szesz és borszindikátusok a kormány

három tagjának bevonásával szeszellenőrző hivatalt állítanak fel, amelynek az a feladata, hogy

a szesz törvény pontos alkalmazását ellenőrizze és a visszaéléseket üldözze.

A javaslat kilátásba helyezi, hogy ha az állam bevétele szeszadókból meg fogja haladni a 700 millió lejt, akkor 15 százalékot, ha pedig meghaladja az egy milliárdot, akkor 20 százalékot az ilyen címen bevett összegből a bortermelés minőségének emelésére és a bortermelők támogatására fognak fordítani.

A javaslat külön szakaszban rendezi az erdélyi és bukovinai italmérési engedélyeknek az ügyét. Ez a szakasz szövegszerű fordításban a következőképpen szól:

250. szakasz. (Új rendelkezés.) A régi

falusi italmérési engedélyek, amelyeket illetően az erdélyi és bukovinai törvény 179-ik szakasza intézkedik, a brevet-illetéken kívül 5000—20.000 lejnyi adót fizetnek az illető község javára. Ezt az adót a jelen törvény 185-ik szakaszában kijelölt bizottság állapítja meg. Az adó megállapítás ellen a 188-ik szakaszban felsorolt feltételek között felebezni lehet a megyei prefekturához.

A javaslat mai parlamenti tárgyalásán a Magyarpárt részéről Szabó Béni képviselő fog hozzászólni a szesz törvény módosításához és kérni fogja, hogy az italmérési engedélyek adóját a tervezett 5—20 ezer lejről, 2—10 ezer lejre szállítsa le a parlament, mert a magas engedélyadót az italmérők, a jelenlegi körülmények között nem tudják megfizetni.

Magyarországon is bezárták 3 napra a bankokat

Ezek a napokon nem tartoznak fizetéseket teljesíteni

Budapest, július 14.

A magyar kormány tagjai Klebelsberg miniszterelnökhelyettes elnöklésével éjszaka egy órától három óráig tanácskoztak a pénzügyminisztériumban. A tanácskozáson megjelent Popovics Sándor a Nemzeti Bank elnöke is. A minisztertanács foglalkozott az utolsó napokban előállott bonyodalmakkal, amelyek a német kormányt rendkívüli intézkedésekre kényszerítették.

Németország pénzügyi helyzetének súlyosbodása szükségessé tette, hogy a magyar kormány övintézkedésekhez nyúljon, abból a célból, hogy a németországi nehézségeknek Magyarországra való esetleges kihatását megelőzze.

A kormány ezért elhatározta, hogy rendeletet ad ki, amely szerint kedden, szerdán és csütörtökön a pénzin-

tézetek és a hitelügyletekkel üzlet, szerűen foglalkozó cégek pénztáraitak zárva tartani kötelesek. Ezek a napok úgy tekintendők, mint vasárnapok, ezért sem óvást felvenni, sem egyéb biztosítási intézkedéseket tenni nem lehet és az adós ezeken a napokon nem köteles fizetését teljesíteni.

A nagybankok vezetői egységes eljárásban állapodtak meg. Múlt intézkedésről van szó, amely a magyar pénz szilárdságát nem befolyásolhatja. A kormány a moratórium rendelet alapján azonnal érintkezésbe lépett az államrendőrséggel, amely kedden reggel hat órától permanenciába lépett.

Németországban, legújabb jelentés szerint, a belső moratórium már elkezdhetetlen. A döntésnek 24 órán belül meg kell történnie.

A föld tragédiája

Kell-e törvény a falusi vagyon roncsainak védelmére

Bukarest, július 14.

A földmivelő lakosság helyzete ilyenkor, közvetlenül az új termés, a ma áldatlan áldás értékesítése előtt a legkínosabb: még nem tudja eladni a gabonáját, a hitelező azonban már a nyakán van, hogy el ne szalassza az alkalmat. Erthető tehát, hogy azok a honatyák, a kiknek szoros kapcsolatuk van a faluval, a mezőgazdasági termeléssel, az utóbbi esztendő ilyen táján szinte krónikus pontossággal félrekerik a harangot. Ki kell menteni a parasztságot az adósságok árjából, amelybe hibáján kívül sodródott — mondják kétségbeesetten. Hibáján kívül, mert csak természetes, hogy az agrárreform után kapott föld megműveléséhez feltárt kellett beszereznie és erre hitelt felvennie, s hibáján kívül azért is, mert nem tehet róla, nem ő az oka, hogy verejtékes munkája hozadékának s ennek következtében földjének az ára a világagrárválság következtében harmadára, sőt negyedére esökkent.

Idén ez a megrázó, borzongató jajkiáltás több határozatlan és általánosságban kimerült visszhang után abban a javaslatban nyert konkrét kifejezést, amelyet a bukovinai és északerdélyi kormánypartii képviselők egy csoportja ugynevezett parlamenti kezdeményezésből terjesztett be a kamarába és amely a „falusi otthon védelme” címet kapta. A nagyfotosszerű és jellegzetes törvényjavaslat elveit a napokban röviden már ismertettük. Ezek szerint a kezdeményező képviselők úgy vélnék segíteni az eladósodott parasztságon, hogy törvénnyel kívánják kimondatni, miszerint

az öt, esetleg csak 3 hektárig terjedő földje, és annak hozadéka, a gazda lakóháza, egy pár igavonó állata és mezőgazdasági munkaeszközei nem foglalhatók le és nem árverezhetők el sem a multbeli, sem pedig a jövőbeli adósságok fejében. A hitelező csakis ezt létezőnek vett vagyont meghaladó javakat veheti igénybe követeléseit érvényesítésére.

A javaslat nagy feltűnést és benyomást keltett s már arról beszéltek a parlament körében, hogy általában a kormány is magáévá tette.

Tekintettel ennek a nagy horderejű kezdeményezésnek a fontosságára, ma érdeklődtünk a javaslat várható sorsa felől annak egyik fő mozgatójától, Popovici-Tascu bukovinai képviselőtől, aki a következőket jelentette ki:

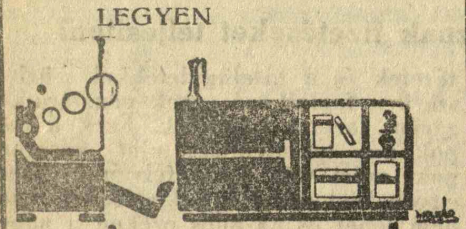
— A javaslat sorsa még nem dőlt el, bár nemcsak Jorga minisztereinek, hanem Argetoianu pénzügyminiszter is rokonszenveznek vele. Argetoianu például azt indítványozta, hogy a javaslat neve a „Családi vagyon védelme” legyen, ő azonban ezt az érinthetetlen, a földmivelő lába alól kihúzhatatlan létezőnek egy hektárra, és a lakóházra, valamint ennek a törpe-gazdaságnak az elengedhetetlen munka-eszközeire kívánja korlátozni.

— Bukovinában, Észak-Moldovában s különösen Máramarosban a törleszthetetlen parasztdósságok valóban olyan méreteket öltöttek, hogy ezt már nem lehet ölbetett kézzel nézni. Hóna alá kell nyulni a földmivelőnek, mielőtt teljesen földönfutóvá válék és prédájává minden átkos kisértesnek.

~~~~~

HA BUTOR

LEGYEN

SZEKELY & RETI

BUTORGYÁRÁBÓL

MAROSVÁSÁRHELY
BUKAREST

**BRASSÓ
NAGYSZEBEN**

MOTTO:
ELSŐKÉZBŐL — A LEGJOBBAT — LEGOLCSÓBAN,
KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEKKEL

— Persze vannak ellenérvek is javaslatunkkal szemben s nem lehetetlen, hogy ezek egyelőre legyűrjék merész kezdeményezésünket. Ez esetben a kormány legalábbis annyit meg fog kelleni tennie, hogy az őszig, amikor a javaslatunk szükségessége kétségtelenül tisztázódni fog,

hatósági uton felfüggeszse a különösen katasztrófális végrehajtásokat.

A kérdés ugyanis így, vagy amúgy és előbb-utóbb meg kell oldani, erre parancsolóan kényszerít a könyörtelen és kiküszöbölhetetlen valóság.

CSÖDBEN A FALU

Nem értük be ezzel a nyilatkozattal s a probléma alapos ismerőitől további véleményeket kértünk a javaslat célszerűségéről és várható kihatásairól. — Elsősorban persze a szóbanforgó vidé-

Igen érdekes, ugyanakkor azonban tragikus lemondó hangon nyilatkozott a kérdésről Codreanu képviselő, a beszarábiai Stere-féle parasztdemokrata párt ősz doyenje, aki maga is földmivelő és egyik legnépszerűbb egyénisége Beszarábiának.

— Nézze kérem, — magyarázta megkapó közvetlenséggel és egyszerűséggel miközben állandóan hangoztatta, hogy a mit mond, az nem interjú, nem ért ő az effélékhez, hiszen hogy is kerülhetne a csizma az asztalra? (orosz közmondással fejezi ki ezt), — szóval nézze uram: ez „a falusi otthon védelméről” szóló javaslat nem új ötlet, ez is volt már a nap alatt. És tudja, hol és mikor? Ne csodálkozzék: a cári Oroszországban, ahol 1881-ben Muravjev földmivelésiügyi miniszter mondotta ki, hogy a jobbágy-felszabadításkor kapott föld, az „osztály” és a paraszt lakóháza el nem idegeníthető, ennél fogva le nem foglalható és el nem árverezhető. Ez az „osztály” vidékenként más-más terjedelmű volt. Ahol kövér volt a föld, csak hat gyeszjatin, hat hold, ahol soványabb, vagy ahol bőven volt annakidején, mint Beszarábiában is, 25—30 hold is.

— Na és mit gondol, segítette-e ez? Amikor a paraszt szerencsétlenül, a rossz termés, vagy a rossz buzaár miatt eladósodott, árendába foglalta le a hitelezője.

— Kétélly fegyver az ilyen. Mert ha kölcsön kell a földmivelőnek, hogy a sovány esztendőkhöz tartani tudja a marháját, vagy maga és családja éhen ne haljon, hogy kapjon hitelt, ha esetleg éppen csak annyija van, amit a törvény lefoglalhatatlannak és elidegeníthetetlennek nyilvánít. Ki ad arra egy krajcárt is?

— Meg aztán ne felejtsük el, hogy Mihailache tavalyelőtt szabaddá tette a földreform után kapott földek forgalmát is, mielőtt azok a birtokosok, akikről azokat az „osztályokat” a parasztság számára szociális szempontokból kisajátították, megkapták volna a kisajátítási árat. Ennek a törvénynek a kihatásait már nem lehetett visszaacsnálni.

— De, tudja, amondó vagyok, — folytatja újból hangsúlyozva, hogy nem számottevő amit mond — hogy az adósság tulajdonképpen csak mellékes ügy. Ott a föld, hogy a földmivelő munkája egyáltalában nem fizetődik ki.

Hiába szabadítja fel pillanatnyilag az adósság alól, amelyet úgysem tudnak rajta behajtani, ha csak további adósságcsejteléssel, vagy nyomorgással tengetheti az életét.

Mi hát a megoldás? — kérdelem ismétlen és követelőzőleg.

— Nem vagyok én, kérem, szaktudós, hogy erre felelni tudjak — válaszolja huncorgatva Besszarábia legnagyobb, nagyrabecsült parasztja, aki maga is csak hat hektáron gazdálkodik. — Mondtam már: hogy kerül a csizma az asztalra?

Megígérteti, hogy legközelebb pártvezérét, Sterét, interjúvolom meg e súlyos problémát illetőleg, mert ő minden bizonnyal szakavatottabban nyilatkozhatik. Ha tudak, hogy többet mondott, mint amennyit a kérdés legkiválóbb teoretikusai is kifejtethetnek!

Nem, azért a magam részéről mégsem

kek képviselőihez fordultunk, köztük Grigorovici bukovinai szociáldemokrata vezérhez, aki a következőket mondta:

— Az a helyzet, amelyben a parasztság jelentékeny része jelenleg leledzik, tipikus csőd, amelyre azonban nincs speciális törvény. Ezt előbb el kell ismernie s ennek a megállapításnak az alapján jogszerint is csődbejutottnak kellene nyilvánítani a törpe, eladósodott földmivelőt.

— Én azt javasolnám, hogy az állam maga bocsássa árverésre az ilyen teljes csődbe jutott parasztbirtokokat s azt az összeget, amit érte megajánlanak, konvertálja: fizesse ki járadékkötvényben a hitelezőnek és aztán visszaadva mindent az eredeti tulajdonosnak, az árverésen elért árat állami és 20—30 év alatt törlesztendő hitelként vállalja magára. De csak annyit fizessen ki kötvénnyel a mai hitelezőnek és csak annyit vállal-

„Nem az adósság a főbaj!”

osztom azt a felfogást, hogy a bukovinai többségi képviselők akciója, illetőleg javaslata csak falrahányt borsó, a veszett fejse nyelének a mentése volna. Nem osztom egyszerűen azért, mert nemrégiben a következő jellemző esetet hallottam, amely Észak-Erdélyben történt.

Egy ügyvédnek 180 lej követelést kellett behajtania egy paraszton. A szegény Földes és nem Földneküli János nem tudott fizetni. Bizony elárverezték a házat és földesekéjét a 180 lej fejében. Igaz, nem a falusiak vették meg, de megvette más: az ügyvéd embere. Miután azonban az ügyvéd nem tudta kilakoltatni a családi otthonából, amelynek a védelméről most szó van, a viskó egy szép napon, helyesebben éjjel-

~~~~~

„Megöltem, mert sok szenvedést okozott nekem”

— mondja Boulter asszony, aki a mult évben meggyilkolta Hofer Kunó író

A svájci féltékenységi dráma a bíróság előtt

Chur, július 14.

Svájc egyik regényes fekvésű kis városában, Churban, Európaszerte érdeklődést keltő bűnügyi tárgyalás vette ma kezdetét. Boulter asszony állott bírói elé, hogy feleljen egykori kedvesének, Hofer Kunó magyar származású német írónak a meggyilkolásáért. A tragédia ismeretes. Hofer Kunó, aki házasságban volt Desseffy Ilona grófnő férjével, szakítani akart legénykori barátnőjével, Boulter asszonnyal. A szakítás nem ment simán. Boulter asszony nem akarta kiengedni a kezei közül a barátját. A viszályra egy revolvergolyó tett pontot, amelyet a féltékeny angol asszony Hofer Kunó szívébe irányozott.

Boulter asszony a gyilkosság elkövetése óta elmegyógyintézetben tartózkodott, ahol megfigyelés alatt állott. Onnan vezetői elő két apáca. A bíróság elnöke Ganzoni, volt kanton-elnök. A vádlottnő délelőtti negyedtizenegy órákor jelenik meg a teremben és nyugodtan helyet foglal a legelső padon. Magas, nyulánk, elegáns asszony, feltűnően sápadt. Fehérfekete ruha van rajta. Amikor az elnök megnyitja a tárgyalást, végignézi a közönséget...

Rövid idő múlva megkezdik a vádirat felolvasását, amely a dráma ismeretes lefolyását mondja el. Majd a vádlottnő szöli. Minthogy Boulterné nem tud

Antinevralgic

DR. NANU MUSCEL

az egyedüli gyógyszer influenza, mig-rén, idegzsákák stb ellen. Csakis eredeti csomagolásban árusítják. Minden dobozban az orvos jelzésével ellátott 2 kapszula (csatlyában) van.

Kapható:

gyógyszertárakban és drogériákban. SzF 17171

jon magára, amennyire a szóbanforgó parasztbirtokot a nyilvános árverésen tényleg értékelik, se többet, se kevesebbet.

— Egyébként azt találok, hogy formális moratóriumra már nincs is szükség, mert ez magától bekövetkezett. — Hiába próbálják árverezni a falusi otthonokat, nem veszi senki. A föld nem jövedelmez és minden tesped, nem vonz hát senkit az adott környezetben.

— Akárhogyan kerülgetik is, tényleges csőd állott be a faluban: megváltozott a mezőgazdasági termék ára, a paraszt fizetéseképtelen. Ez a helyzet s ennek kell levonni a konzekvenciáját.

len kigyulladt és leégett. Leégett majdnem földig. Ami még megmaradt belőle, azt is eltakarították, hogy csak a föld, a jó föld maradt, arra pedig rögön vevő volt a módos szomszéd, hiszen már csupasz föld volt. És egykor Földes Jánosból Földneküli János lett.

Hja, a súlyos mezőgazdasági válság és a nemzetközi konkurrencia, amelyet a kormány most kiviteli jutalommal igyekszik részünkről erőteljesebbé és sikeresebbé tenni, háboru, amelynek — ugymond, egyébként koncepciózus beszédében a földmivelésiügyi miniszter — halottjai és sebesültjei vannak. És házak, falusi otthonok, tűzhelyek omlanak össze és elcsuszlik a mohón vágyott föld, a föld....

Kőrösi Sándor.

~~~~~

„Megöltem, mert sok szenvedést okozott nekem”

— mondja Boulter asszony, aki a mult évben meggyilkolta Hofer Kunó író

A svájci féltékenységi dráma a bíróság előtt

Chur, július 14.

Svájc egyik regényes fekvésű kis városában, Churban, Európaszerte érdeklődést keltő bűnügyi tárgyalás vette ma kezdetét. Boulter asszony állott bírói elé, hogy feleljen egykori kedvesének, Hofer Kunó magyar származású német írónak a meggyilkolásáért. A tragédia ismeretes. Hofer Kunó, aki házasságban volt Desseffy Ilona grófnő férjével, szakítani akart legénykori barátnőjével, Boulter asszonnyal. A szakítás nem ment simán. Boulter asszony nem akarta kiengedni a kezei közül a barátját. A viszályra egy revolvergolyó tett pontot, amelyet a féltékeny angol asszony Hofer Kunó szívébe irányozott.

Boulter asszony a gyilkosság elkövetése óta elmegyógyintézetben tartózkodott, ahol megfigyelés alatt állott. Onnan vezetői elő két apáca. A bíróság elnöke Ganzoni, volt kanton-elnök. A vádlottnő délelőtti negyedtizenegy órákor jelenik meg a teremben és nyugodtan helyet foglal a legelső padon. Magas, nyulánk, elegáns asszony, feltűnően sápadt. Fehérfekete ruha van rajta. Amikor az elnök megnyitja a tárgyalást, végignézi a közönséget...

Rövid idő múlva megkezdik a vádirat felolvasását, amely a dráma ismeretes lefolyását mondja el. Majd a vádlottnő szöli. Minthogy Boulterné nem tud

A román külügyminiszter Párisban

Páris, július 14.

Ghica, román külügyminiszter vasárnap este a Simpon-expresszel Párisba érkezett. Utjának célja egyelőre ismeretlen.

12 osztályú készpénz sorsjáték!

Ha nyerni akar nagy összeget — siessen venni Mentő sorsjegyet!

Második osztály húzása 1931 július 26. — Nyeremények kifizetését az Albina Bank garantálja — Főnyeremény 1,000.000 Lei. Nyeremények összege 4,000.000 Lei. — Minden sorsjegy 12 osztályon végig játszik. — Sorsjegyek ára 100 és 50 Lei. — Vidéki rendezéseknél 19 Lei portóköltségre hozzáadandó — Főbizományos Brassóban: Derzsy Géza Strada de Mijloc 163. Bukarestben: B. Saharovici Strada Slt. Apostoli 28. Központi Sorsjegy Iroda: Cluj Strada Memorandului 16

A francia akadémikuskodás kiérlelte a legszörnyűbb helyzetet

Bázelben döntöttek Németország sorsa fölött

Kiadták a szükségrendeletet

Hogyan reagálnak a külföldi
tőzsdék a német eseményekre

Berlin, július 14.

A Darmstädter Bank bukása után a hét első napja fekete hétfője volt a német magángazdaságnak.

A run ellenállhatatlan erővel indult meg több berlini nagy pénzintézet ellen.

A bankok az első órákban még teljes összegükben kifizették a követeléseket, később azonban elhatározták, hogy csak korlátozott mértékben elégítik ki a juttatásokat. A Deutscher Handelsdienst jelentése szerint a német nagybankok arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a runnak a kifizetések teljes beszüntetésével vetnek véget.

A déli órákban már teljes mértékben kibontakozott a pánik, amely a német magángazdaságot azonnali katasztrófával fenyegette. Igaz, hogy a német bankok egyesülete a nyilvánosság megnyugtatására jelentést adott ki, közölve, hogy a jelzálogbankokat a Darmstädter Bank bukásával előidézt nehézségek nem érintik, mert ezeknek hosszú lejáratú kölcsönei rendezettek és a rövidlejáratnak egyáltalán nem érintik üzletmenetüket. — Mégis több nagy pénzintézet megelőzve a kormány radikális intézkedéseit, a magán hatáskörében bizonyos korlátozásokat léptetett életbe.

Igy a danzig bank a visszleszámitolási kamatlábat hétfőtől kezdve öt százalékról, 6 százalékra, a lombard-kamatlábát pedig 6-ról 7-re.

Köln páros és vidékeinek takarékpénztárai az összeomlás elkerülése végett csak 500 márkát meg nem haladó kifizetéseket teljesítettek.

A Teltow-érdekeltség bankjai már csak 100 márkán aluli összegeket fizettek ki betéteseiknek.

A német kormány felvetette ugyan a szükség rendszabályok bevezetésének kérdését, de egyelőre megelégedett azzal, hogy a Darmstädter Bank bukását illetően nyugtassa meg a közvéleményt. — Felhívást bocsátottak ki s abban a következőkre mutatott rá:

A Hoover-terv elfogadása a birodalom pénzügyeiben nagy megkönnyebbülést idézett elő, de a moratórium előkészítő tárgyalásai körül megindult harc súlyos válságot idézett fel a német magángazdaságban. Milliárdokra rúgnak azok a rövidlejárati hitelek, amelyeket a bizonytalan helyzetben visszavontak. A birodalmi jegybank és az aranyleszámitolóbank fáradozása azonban arra irányul, hogy Németország hosszulejárati külföldi hitelhez jusson és a pénzpiacot átsegítse a nehézségeken. A Darmstädter Bank a fáradozások ellenére is fizetésképtelen lett és a kormány — a birodalmi elnök felhatalmazásával — köteleességének tartja a nagy veszélyeknek gátat vetni. Nem a bank vagyonát akarják megmenteni, hanem a százezernyi betétest. Ez a szempont vezeti a kormányt, amikor az esetleg bekövetkező eseményekkel szemben fellép. A Darmstädter és Nationalbank üzletvitelét a kormány bizalmi emberei ellenőrzik. A bukás körül nem állapítottak meg olyan szabálytalanságot, amely a törvényekbe ütközött volna.

A kormány kiáltványa végül is nyugalmra és nagy hidegperre inti a német népet.

A pánikot azonban megállítani már nem sikerült. A berlini izgalom kiterjedt a vidéki városokra is. Hamburgban is megrohanták a pénzintézeteket s a nyugtalanságot és kétségbeesést lelkiismeretellen izgatók röpiratai fokozták. Jellemző, hogy a multi hét utolsó napjában rendkívül sokan lépték át a luxemburgi határt, hogy a márkától szabaduljanak. A luxemburgi bankok ezért hétfőn elhatározták, hogy egyelőre nem vásárolnak német márkát.

HINDENBURG ALAIRJA A SZÜKSÉGRENDELETET.

Az irtózatos nyugtalanság óráiban az események rendkívüli gyorsasággal pergettek tovább. Bár a német kormány eredeti álláspontja szerint a darmstadti bank bukására vonatkozó rendelkezésekkel akarta az elindult lavinát megállítani, kiderült, hogy a runt szükségrendelet kibocsátása nélkül nem lehet katasztrófális útján megállítani.

És Hindenburg elnök a késő esti órákban valóban ki is adta a szükségrendeletet.

Ennek értelmében a birodalmi kormány bármikor „bankünnepet” rendelhet el. — Amint Hindenburg a szükségrendelet aláírta, a kormány nyomban elrendelte, hogy

kedden és szerdán minden német pénzintézet szüneteltesse a munkát, a tőzs-

dék pedig egész héten tarttsanak zárva. A rendelkezés alól csak a birodalmi bank és fiókintézetei képeznek kivételt, miután ezeknek üzemét a kormány egyelőre nem korlátozhatja.

A szükségrendelet kiadása előtt már a berlini, stuttgarti és hamburgi értéktőzsdébe bezárta kapuit s csak a terménytőzsdéken mutatkozott némi élet.

A kormány akciójának hatását egyelőre nem lehet áttekinteni s csak annyit lehetett megállapítani, hogy Németországban általános bizalom nyilvánult meg az intézkedésekkel szemben. Az a vélemény alakult ki, hogy a kormány mindent megtett, ami emberi számítás szerint kötelessége volt a katasztrófa elhárítására.

A kifizetések korlátozása, a spekuláció megakadályozása természetesen csak átmeneti intézkedés, amelynek célja egyedül az, hogy a pénzintézetek megrohanásának féket szabjon.

A német közvélemény azonban a helyzet megoldását Bázelben látja s egyedüli reménye az, hogy az ottan folyó

tárgyalások meghozzák Németország számára az egyetlen kivezető eszközt: a hosszulejárati nemzetközi kölcsönt.

NYUGTALANKODIK AZ ANGOL PIAC.

A német pénzpiacra lepergő drámai események az angol politikai és pénzügyi körök figyelmét is teljes mértékben lekötötték.

Az angol közvélemény egy pillanatra sem titkolta a katasztrófális jelenségek fölött való aggodalmát, bár hagyományos hidegveret ez alkalommal sem vesztette el.

A londoni sajtó teljes mértékben helyesli a német kormány szükségintézkedéseit s azt a reményt is kifejezésre juttatja, hogy a német kormány a legerélyesebb rendszabályokat alkalmazza a külföldi tőke kimenekülés ellen.

Az angol sajtó természetesen utal az 1923-as inflációra s annak tanulságaira, amelyeknek ismeretében könnyebb a pénzügyi összeomlást megakadályozni, különösen akkor, ha a Nemzetközi Fizetések Bankja (NFB) is hivatása magasztára emelkedik.

A németországi run hatása alatt a londoni tőzsde is nyomott hangulatban nyitott kapukat hétfőn reggel.

A márka erősen hullámozott s záráskor lesüllyedt 22,75-ös árfolyamra.

Az összes német értékek is zuhantak. — Általánosságban 6—7 pontot veszítettek árfolyamértékükből. Ezzel szemben a francia frank ismételtén áremelkedéssel állotta ki a tőzsdei manőverek pergőtűzét, míg az angol állampapírok némileg gyengültek. Ezt a két utóbbi jelenséget londoni pénzügyi körökben a francia aranykivitel fokozódásának tulajdonítják.

A mai zürichi nyitásnál Berlin és Bécs jegyzése már hiányzott.

A bázei határozat

A Nemzetközi Fizetések Bankjának igazgatótanácsa, amely Németország helyzetének kulcsát hatalmában tartotta, hétfőn délelőtt kezdte meg tanácskozásait. A nagyszabású értekezletre az összes jegybankok kormányzói és elnökei Bázelbe utaztak. Csak természetes, hogy a bázei konferencia hangulata teljesen a német események függvénye, és a Németországnak nyújtandó segítség mellett minden más probléma másodrangúvá zsugorodott. Az egymásnak ellentmondó verziók szerint Bázelben nem látják túlságosan tragikusnak Németország újabb gazdasági összeomlásának veszedelmét, másfelől pedig az a meggyőződés alakult ki, hogy a Nemzetközi Fizetések Bankja fennállása óta még nem volt ilyen súlyos helyzetben.

A konferencia az esti órákban hozzájárult a francia kormány javaslatához, amely a garancia-alapra esedékes fizetések teljesítéséről kíván intézkedést. A francia indítvány elfogadásával tehát a

megbízotti szerződés értelmében a garancia-alapra fizetendő összegeket a moratórium által teremtett helyzetben új tervezet alapján havonként kell beszolgáltatni a bázei bankhoz.

Este 11 órakor került sor arra, hogy a konferencia a nyilvánosságot is tájékoztassa a legégetőbb problémák, a németeknek nyújtandó segítség kérdéseinek elintézéséről. A Nemzetközi Fizetések Bankjának hivatalos kommunikéje erre vonatkozólag a következőket jelenti be:

Luther dr., a német birodalmi bank elnöke ismertette Németország váratlan pénzügyi nehézségeit, amelyek a rövidlejárati kölcsönök a váratlan felmondása következtében állottak elő. — Ezért a német kormány a külföldi kormányokhoz és jegybankokhoz fordult sürgős segítségért.

A NFB igazgatótanácsa az éjszakai ülésen tehát döntést hozott arra vonatkozólag, hogy a Nemzetközi Fizetések Bankjának elnöke meghosszab-

bitja Németország számára a visszleszámitolási hiteleket.

A határozat tehát azt jelenti, hogy a Nemzetközi Fizetések Bankja segítségére siet Németországnak.

A német minisztertanács a szükségrendelet kibocsátása után is együttmaradt állandó permanenciában várva a Bázelből érkező, sorsdöntő fontosságú értesítést. Bázelből azonnal jelentést tettek a NFB igazgatótanácsának döntéséről, a melyet a német kormány tagjai általános örömmel és megnyugvással vett tudomásul.

A bázei határozat után a német kormány a helyzetet reményteljesebbnek s barátságosabbnak látja, mindazonáltal messzesemenő intézkedéseket dolgoztatott ki csütörtökre, amikor a németországi pénzintézetek ismét megnyitják ajtóikat a közönség előtt, hogy a munkásfizetések és más hétfégi esedékességek számára a vállalatokat a szükséges összegekkel ellássák.

Nesse neked, te boldogialan adófizető:

A katonai építkezések 60 százalékát ezentúl a megyék és városok fedezik

Ijesztő javaslat a törvényhozás előtt

Bukarest, július hó 14.

Lassan, de biztosan közeledik a jövő esztendő februárja, amikor a világ összes államainak kiküldöttjei Genfben megkezdik az általános leszerelés vitáját. Csak természetes, hogy a konferenciát megelőző időben nálunk is megkezdődik a „leszerelés”, igaz, hogy kissé különös és elég súlyos konzekvenciákat jelentő formában.

A kamarához ma érkezett be egy rendkívül érdekes törvénytervezet, amely ha a törvényhozás két házán át megy, újból horribilis terhek viselését ruházza át az adóterhektől már éppen eléggé koldusbotra juttatott polgári lakosságra.

A törvényjavaslat első szakasza ugyanis a következőket tartalmazza:

Akár megyeszékhelyeken, akár a megye területén bárhol új katonai épületek emelése lesz szükséges, a megyék kötelesek már a jövő évtől kezdve ezeknek az építkezési költségeknek 60 százalékát magukra vállalni. Maga a megyeszékhely a kaszárnyaépítésre fordítandó szubvenció felét viseli, míg a másik felét a községek adják össze és 10 hónap alatt fizetik ki, havi részletekben. Erre a célra a vármegyei és községi költségvetésekben már 1932-ben kötelesek bizonyos

összegeket felvenni s a belügyminisztériumnak hivatalból kell ellenőriznie, hogy a költségvetések összeállításánál ez a tétel semmiképpen se maradjon ki.

A javaslat egy másik paragrafusa arról intézkedik, hogy amennyiben olyan épületek már volnának, amelyek katonai célra alkalmasak volnának, az ingatlan értékéből a hadügyi kincstár levonná az érték 60 százalékát és a fennmaradó különbözetet térítené meg a vármegyének.

A törvénytervezet egyelőre még a benyújtás stádiumán esett keresztül, de semmi kétség sem lehet aziránt, hogy a

Jorga-féle törvénygyár ezt is engedelmesen fogja megszavazni.

Ebben az esetben a romániai adófizetők kétszer fogják a hadügyi költségvetés tételeit kiizni.

Egyszer a rendes adó formájában és külön akkor, ha új kaszárnyákat építenek, vagy katonai célra alkalmas ingatlanokat vásárol a hadvezetőség, amely az ilyen természetű kiadások 60 százalékát katonás gesztussal hárítja át a községi és megyei költségvetések rubrikáin keresztül újra az adófizető polgárság vállaira.

Mit gondolnak, mennyi még ezeknek a vállalknak a birképessége?

Masamódok figyelmébe!

Filc tompok állandó lerakata!
Filc kaplinok minden színben!

Gyári árak!

„Chic de Paris” fióküzletben
Brassó, Weiss Mihály-ucca 3.

Az elvonult népvezér különös egyéni élete

Néhány butordarab, amely sok mindent megmagyaráz

Ki volt a Maniu „felesége”

Bukarest, július 13.

Lugojanu, aki már ötödik év óta lakik együtt Maniuvall, ebben a Clopota Vechi ucai kis villában, erősen szabadkozott, amikor engedélyt kért annak a két kis szobának megtekintésére, ahol éveken keresztül lakott Maniu és még akkor sem költözött el, amikor miniszterelnök lett.

— Nagyon egyszerű az a két kis szoba — mondta Lugojanu — igazán nincs rajta semmi látnivaló... és különben is most nagy rendetlenség van. Amióta az elnök elutazott, még nem volt takarítva...

Aztán elgondolkozva verte le az Angliából importált cigarettája hamuját:

— Különb... menjen fel és nézze meg Maniu szobáját, legalább megláthatja, hogy az ellopott milliókból hogyan tellett a fényezésre...

Maniu szobája

Maniu volt inasa vezet fel a kanyargó csigalépcsőn az első emeletre. A széles hallból nyílik Maniu szobája. Az inas úgy jár előttem és úgy nyitja fel gazdájának szobájának ajtaját, mintha egy múzeumban valami történelmi relikviát mutatna.

Aki Maniu igazi egyéniségét meg akarja ismerni, az jöjjön el ide és nézze meg ezt a két szobát. A hálószoba teljes berendezése három butordarabból áll: egy ágy, a szoba sarkában egy barna politur ruhásszekrény és a szoba másik sarkában egy kis állvány. A kispolgári lakásokban lehet ma már csak látni ilyen állványokat. A családi fényképet ezéktől kirakni az állvány polcaira. Az ágy előtt egy agyonkoptatott szőnyegdarab, melyen már teljesen elfakult a mintázat. Itt ebben a szerény (nem is helyes ez a szó, mondjuk csak ki bátran: szegényes) környezetben élt Maniu ötödik év óta és itt lakott akkor is, amikor az ország miniszterelnöke lett. Ennek a szobának a berendezése, így ezzel a három butordarabbal, legfeljebb kétezer lejt ér és nagyon kétséges, hogyha tényleg el akarunk adni, vajon az ócskás megadja-e érte ennek az összegnek a felét.

— A másik szobát sohasem használta az elnök ur — mondta Maniu inasa, a mikor felnyitjuk a szomszédos ezbe ajtaját. — Legfeljebb ha vendége volt...

A kis szalon, ahol Maniu a vendégeit fogadta: a közepén egy kis asztal és négy szék. A szoba sarkában megint az a kispolgári állvány, Ennyiből áll a kis „szalon” berendezése. Az asztalon egy levél, valamelyik párthive írhatta Maniuhoz. „Nem akarom elhinni, hogy tényleg lemondott az elnöki méltóságról”, — így kezdődik a levél, amit még Maniu fejtett itt az asztalon. A kis állványon hat husvét piros tojás... ezt is Maniu hagyta itt. Egy széken az elutazása óta érkező újságokat gyűjtik össze. Már majdnem elérik a szék támlájának magasságát. — Minden újságot eltesznek Maniu részére. Ki tudja, mire Maniu visszatér, már talán ez az egész kis szalon telve lesz a fel nem nyitott lapokkal...

Már újra kint vagyunk a hallban, a mikor eszünkbe jut, hogy nem láttuk Maniu könyvszekrényét. Az igazat megvallva, pedig éppen ez a könyvszekrény vonzott ide bennünket. — Feltételeztük, hogy Maniu a könyveit nem vitte magával Badacsonyba, azok itt maradtak és habár a gazdájuk messzire eltávozott, de ezek az elárult, itt maradt könyvek csak tudnak elárulni a hűtlenné vált gazdájuk lelkiéletéből...

— Könyvszekrénye nem volt az elnök urnak... — mondja az inas.

— Nem volt könyvszekrénye? — kérdezzük.

— Nem.

— De hát akkor hol tartotta az elnök ur a könyveit?

Az inas zavartan néz maga elé. Nem tudja, mit mondjon. Fél attól, hogy már most is valami ügyetlenséget követett el. Biztosan azt kellett volna mondania, hogy a könyvszekrényt elvitték innen. Bizony nincs könnyű dolga a volt miniszterelnök inasának.

Beszélgelés Maniu lakótársával

Lent a földszinten, amikor Lugojanuval, a pompásan berendezett fogadószobában szemben ültünk, minden kertelés nélkül feltettük a kérdést:

— Miniszter ur, ön aki már évek óta együtt élt Maniuvall, hogyan magyarázza

meg azt a tényt, hogy Maniunak a szobájában nem volt könyvszekrény és nem voltak könyvei. Hát igaza lenne Gogának, aki egyizben azt állította Maniuról, hogy — nem olvas?

— Ez nem igaz — mondta Lugojanu — Maniu is olvasott, habár sokkal kevesebbet, mint egy mai modern ember. Mi boldogtalanok vagyunk, ha egy ujonnan megjelent könyvet mindjárt első kézből nem lapozhatunk át. Nekem például négy hatalmas könyvszekrényem van, mind telve könyvekkel. Mi mai emberek egy könyvet a kezünkbe veszünk és husz perc alatt kiolvassuk. Volt idő, amikor én naponta két-három könyvvel is végeztem. Maniunak egészen más volt a viszonya a könyvekhez. Egy év alatt legfeljebb tíz könyvet olvasott el. De egészen másképpen, mint ahogy mi olvasunk. Valahogy úgy képzelem, hogy Maniu kiegészítette

az író munkáját, következtetéseket vont le, vitázott az íróval és...

— Szépirodalmi könyveket nem olvasott?

— Nagyon ritkán... én csak szakkönyveket láttam nála, politika, közgazdaság... de rögtön meg fogja érteni, hogy Maniunak miért nem volt szüksége könyvekre. Maniu annak dacára, hogy keveset olvasott, mégis egyike volt a legjobban informált államférfiaknak. Informáltatta magát. Mint ahogy a nagy külföldi politikusok közül is többen tesznek így. Maniu többre tartotta az élő információ beszerzését, a holt betűknél. Minden iránt érdeklődött és százféle információ alapján alkotta meg véleményét. Ennek köszönhető, hogy nem volt elfogult, nem voltak előítéletei és a dolgokat a maguk reális valóságában látta.

Hogyan élt Maniu miniszterelnök korában

Maniu este tíz órákor már mindig ágyban volt — nagyon fontos, sorsdöntő események késleltették csak a korai lefekvését. Viszont reggel hat órákor már teljesen felöltözve jött le az első emeleti szobájából. Miniszterelnök korában majdnem minden nap megtörtént, hogy reggel félhétkor már az elnökségen az íróasztala mellett ült. Nagyon jellemző Maniura, hogy a nagy beszédeihez sohasem készített előre egyetlen sor feljegyzést sem. Miniszterelnök korában pedig egy-néhány óriási izgalommal várt beszédet mondott el. Két és gyakran három óras beszédeire is, egyetlen feljegyzés nélkül készült el — és senki soha nem vitatta.

hogy ezek a beszédek tényleg minden esetben óriási sikert arattak. Emlékbeszédekét még a leggyakorlottabb szónokok is előre elkészített szövegről szokták felolvasni. Maniu még ezeket az irodalmi, költői szárnyalású beszédeit is rögtönözve mondta el.

Volt még egy szokása miniszterelnök korában — amiről csak kevesen tudtak — a címére érkezett postáját esténként hazavitte. Lefeküdt és ágyban fekvé egyenként olvasta el a levelezését. Volt idő pedig, amikor naponta százával hozott a posta számára leveleket. Ez volt a két éves miniszterelnöksége alatt az esti lektűrje.

Maniu-anekdóták

A kevés anekdóta közül, ami Maniuvall kapcsolatban forgalomban van, kétségtelenül a legjellemzőbb a megszórt narancs esete. Ez tényleg egy egészen különös történet.

Maniu miniszterelnök korában Stahl Henrikkel, a híres bukaresti írásszakértővel vacsorázott együtt. Maniu kivéve a tából egy narancsot — ketté vágja, aztán nyúl a cukorszórá után... és tévedésből alaposan besózta a fél narancsot.

Stahl, az írásszakértő, aki régi jó barátja Maniunak, tágra nyitott szemekkel látja, hogy Maniu egyetlen arcfinnogatás nélkül nyugodtan megemészti a megszórt narancsot. De a következő pillanatban Stahl már nem tudja megállni, hogy ne szóljon Maniunak. Az történt ugyanis, hogy Maniu, amiután elfogyasztotta a fél szórt narancsot, kezébe veszi a másik felét. Ujra a sótarót után nyúl és... besózta ezt a felét is a narancsot.

— Elnök ur... ne haragudjon ha figyelemzettem — mondta Stahl — hát ön nem tévedésből sózta meg a narancsot? Ön tényleg szereti a narancsot — sóval behintve...?

— Nem, kedves barátom — mondta

Maniu — nem szeretem és önnek sem ajánlom, hogy sóval egye a narancsot, mert egészen undorító. De én tévedtem. Figyelmetlen voltam és a cukorszórá helyett sóval hintettem meg a narancsomat. És most azzal büntetem magam, hogy a szórt narancsot ezt a felét is megesezem.

Ez a történet sokkal hihetőbb lesz, ha mindjárt itt elmondjuk, hogy gyakran előfordult még miniszterelnök korában is, amikor jelentették neki, hogy találva van a vacsorához. — Maniu bejelentette, hogy nem vacsorázik. Nem adott semmi magyarázatot, csak egyszerűen bejelentette, hogy: ma nem vacsorázom. A házbellek eleinte azt hitték, hogy talán rosszul érzi magát. De később megtudták, hogy Maniu bójtolt. Volt olyan nap, a mikor egész nap nem vett magához semmi ételt. Ilyenkor Maniu bójtöléssel büntette magát. Ugy érezte, hogy valami olyasvalamit követett el, amiért büntetnie kell önmagát.

A dupla gallér

Divatból kiment magas dupla gallért hord, amit mindig pedánsan lezárt egy sötét nyakkendő. Soha senki sem látta Maniut másképpen. Maniu volt inasa el-

árulta, hogy az „exelnök urnak” se pucsa nem volt, se pizzamája, vagy házikabátja. Lefekvés előtt az utolsó percig szabályos fekete ruhába volt öltözve és amikor levette nyakáról a magas dupla gallért, ez azt jelentette, hogy a következő percben már ágyban volt. Hogy ez a magas dupla gallér, mely mint egy ősi páncél, merevvé teszi az ember testtartását, mennyire szimbolikus viselet volt Maniunál, álljon itt az alábbi történet:

A döntő színajai kihallgatás után Maniu kísietett a színajai vasúti állomásra. Megállt a szalonkocsija ajtajában és várta az orient-expresszt, mellyel Lugojanu és Madgearu érkeztek külföldről. Másfél perc múlva feltűnt az expressz hatalmas mozdonya és az első hálókocsiból idegesen kémlelte a perront Madgearu. Már a határon telefonértést kapott Maniutól, hogy a színajai pályaudvaron találkozni fognak. Madgearu roppant ideges volt. Minden állomáson újra megerősítették a Kormány lemondásáról szóló híreket.

A vonat még mozgásban volt, amikor Madgearu leugrott a lépcsőről és odaszaladt Maniuhoz. A találkozás végletlenül szívélyes volt a két politikus között.

— Hogy vagy kedves Madgearu... milyen jó, hogy megérkezett... hát mondd már hogy utaztál... ismételtette Maniu és közben barátságosan veregette Madgearu vállát

— Köszönöm... — mondta szórakozottan Madgearu — de, mi a helyzet a politikában.

— Nem is hiszed, milyen jól esik, hogy találkoztam... szóval kellő időben megérkezett a táviratom... — mosolygott Maniu.

— Azt mondják hogy baj van a kormánnyal... hogy a lemondás órák kérdése — aggodalmaskodott Madgearu —, igaz ez elnök ur?

— Hát érdemes törődni a politikai helyzettel, amikor valakinek olyan szép külföldi sikerei voltak, mint neked...? minden beszédedet elolvastam... — folytatta Maniu — különben még nem is gratuláltam...

— Köszönöm... de elnök ur az isten szerelmére... arra vagyok kíváncsi, hogy a mostani királyi kihallgatás hogy végződött.

— Hogy végződött — ismételte Maniu angyali nyugalommal — úgy végződött, hogy benyújtottam a kormány nevében lemondásomat...

„A Maniu felesége”

Mindenki tudja Maniuról, hogy fiatal-kora óta agglégényéletet élt. Soha nem volt felesége és mégis — ez a még a régi magyar időkben történt — egy népgyűlés alkalmával, a fellekesült román parasztszok percekben keresztül éljeneztek Maniu feleségét. Az eset így történt:

Az Apponyi-féle iskolatörvények parlamenti tárgyalása előtt — ez még 1907-ben történt — a fiatal Maniu Erdélyben népgyűléseket rendezett, hogy az erdélyi románság tiltakozását fejezze ki Apponyi azon rendelete ellen, mely a kisebbségeket arra kötelezte, hogy a történelmet és a földrajzt magyar nyelven tanítsák a román iskolákban is.

Az egyik népgyűlésen Maniu gyűjtő beszédet tartott, melynek minden szakaszát így fejezte be: Eljen a történelem és eljen a földrajz. A román parasztszok kórusban kiáltották: éljen az istoria, éljen a geografia...

Az egyik paraszt, miután már egynéhányszor megéljenezte az „istoriát” és a „geografiát” oda fordult a szomszédjához:

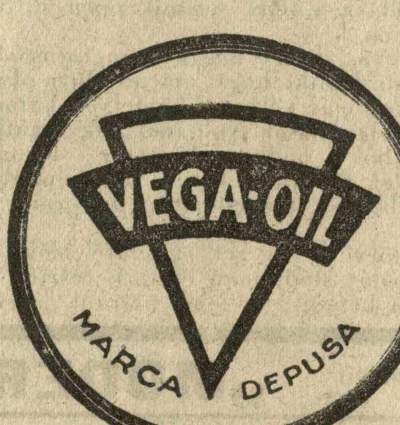
— Legalább csak azt szeretném tudni, ha már annyit éljeneztünk, hogy ki lehet az a geografia?

— Tudja az ördög — hangzik a válasz — biztosan Maniu feleségét hívják így...

Ezt az anekdótát maga Maniu mesélte el, amikor egészen bizalmas társaságban valamelyik meghitt barátja, feltette neki kérdést, hogy mi volt az oka annak, hogy soha nem nősült meg.

— De hiszen volt nekem feleségem. Geografica-nak hívták...

Farkas Aladár.

VEGA-OIL

egyeđuli olaj, amely hivatott bármely motor jókarbantartására.

Főlerakat Brassó részére:

„CONCORDIA” Societate Anonimă Română pentru Industria Petrolului

Depozitul de Desfacere Braşov, Bartolomeu. Telefonszám 294.

Hírek

A MÜNCHENI „BARNA HÁZ”

ahol Hitler trónol

Berlin, július 14.

A müncheni „Barna Ház” Hitler főhadiszállása: egy régi főúri palota, melyet nagy költséggel s nagy luxussal s épen olyan kevés izléssel rendeztek be magának a német fasiszták főgenerálisa. Külsőseiben is főhadiszállás: őrségekkel, napiparancsokkal, zászlóval s mereven szalutáló legénységgel és hasonlók.

Baj azonban, hogy az újságokban egyebek is állanak a Barna Hárról. P. d. szintén a napokban nagy port vert fel a „Münchener Post” sorozatos leleplezése a Barna Ház egynemű fővezérének nem épen a nagy nyilvánosság elé tartozó, hogy úgy mondjuk, szexuális tilzelméről. A főmegnyilatkozásokból jól ismert Schulz főhadnagy levelét közli le a lap, melyet ez Hitlerhez intézett ismert naci-vezérek homoszexuális tevékenységéről.

Schulz főhadnagy s Hitler a homoszexuális tisztára fiziológiai szempontból óhajtják nézni, azonban — úgy látszik — a párttagok nagy része nem hajlandó erre az álláspontra helyezkedni. Újból és újból hallanom kell, hogy egy vezér nem lehet homoszexuális. — Mialatt Berlinben voltam, nem egy ízben jöttem hozzá S. A. (Sturm-Abteilung) emberek, hogy megkérdézzék, a Róhm, Heines, Ernst (a legismertebb berlini naci-vezérek) s a többiek felől elterjedt hírek igazak-e. Megtörtént, hogy egyszer Ernst (aki Stabefőnök méltóságát tölti be Hitlernél) előttem adta becsületszavát egy S. A. embernek, hogy nem homoszexuális. Hogy nem szégyelte ezt a hazugságot? Amikor pedig az Ost vezetését átvettém, egyébről sem hallottam, mint „Frau von Röhrbein” másképpen Ernst Stabchef tevékenységéről (Röhrbein kapitány homoszexuális hajlamairól ismeretes naci-vezér Berlinben.) Megkérdeztem Röhrmöt, hogy mit tart Ernstól s a legjobbakat hallottam. Mint később kitudt, a kölcsönös nagybecsülés a homoszexuális lokálokban átélte közös élményen alapszik. Ezekben a lokálokban, mint a Kleist-Kasino, az Internationale Diele, Silhouette minden homoszexuális utcafi, Röhrbein kitűnő összeköttetéseiről beszél Hitlerhez Röhmön keresztül. — Röhm stabszékhez tartozik még Rieme főhadnagy és Graf du Moulin. Mindkető homoszexuális.

Schulz főhadnagy azzal végzi beszámolóját, hogy nézte szerint a megnevezett vezérek sokáig nem tarthatók a mozgalom élén. „Annyira megy már a dolog, hogy marxista oldalon már azt is korpotaltják, hogy ön, igen tisztelt vezérünk, szintén homoszexuális”.

Ellenben a „faj tisztasága” érdekében mindent megtesznek. A braunschweigi megyetemen tették meg az első kísérletet Németországban a Bécsből ismert s hírhedt lett árja-paragrafus bevezetésére. Branuschweig tudvalevőleg az a szerencsés ország, ahol a nacionalisták uralmon vannak s a közoktatásügyi miniszter a hamis tanúságáról hírhedt Franzen. Ez a kitűnő férfi a braunschweigi Landtag elé egy törvényjavaslatot terjesztett, mely kimondja, hogy az államalapítójává hagyott s testületi joggal bíró diákegyesület tagjai csak beiratkozott német állampolgár diákok s olyan nem német állampolgárok lehetnek akik német eredetűek és anyanyelvük. Minthogy az egyesülethez nem tartozó diák jogtalan pária, a törvényjavaslat ténylegesen a zsidók törvényes kizárását jelenti a megyetemenről. Ime egy közvetett numerus klausus kísérlet a Német Köztársaságban.

A Berliner Tageblatt összállította az elmúlt két hónap „Burgfriede” statisztikáját. A mérleg eredménye: két hónap alatt 15 meggyilkolt és 200 súlyos sebesült, ezeken felül könnyű sebesült. Összevetve az elmúlt évek hasonló kimutatásaival: 1928-ban nyolc politikai gyilkosság történt Németországban, 1929-ben már 42, 1930-ban pedig 50. Az ez évi eddigi átlag alapján számítva 1931-ben a politikai gyilkosságok száma fel fog emelkedni 90-re.

Egy soha nem szűnő rejtett polgárháború statisztikája ez.

Dienes László

„POFTITI IN VAGOANE!”

Ha ezt hallod, ugorj fel a vonatra, különben lemaradsz

Bukarest, július 14.

Megemlékeztünk már azokról a panaszokról, amelyek annak következtében merültek fel, hogy egy nemrég kiadott rendelet értelmében a vonatok elindulását nem jelezték többé és a vagonok mozgásba kerültek anélkül, hogy az esetleg a peronon sétáló vagy a restiben sziesztáló utasokat erre valaki figyelmeztette volna. A márcól-holnapra életbe léptetett új rendszer miatt állandóan rengetegen maradtak le.

A CFR igazgatósága ugylátszik végre tudomást szerzett arról, hogy mennyi kellemetlenségnek lett az előidézője előkelő „csendrendeletével” — és egy ma kiadott újabb intézkedésében, ha nem is állítja helyre a fűtölés és sipolás régi szép szokását, de mindenesetre gondoskodik arról, hogy az embernek legalább az orra előtt ne mehessen el a vonatja.

Új rendeletében a CFR ugyanis úgy intézkedik, hogy

a vonatok kalauzai, a tartózkodási idő letelte előtt néhány másodperccel, kötelesek a peronon sétáló utasokat „Poftiti in vagoane!” kiáltással visszatessékelni a vasúti kocsihoz.

Miután mindenki felszállt, a kalauzok kötelesek az ajtókat lezárni és többé senki nem szállhat le.

Minthogy a CFR rendeletében „természetesen” szó sincs arról, hogy a belföldi kisebbségek és a Románia területén utazó külföldiek kedvéért valahogy a világot is magyarul vagy németül, is meg kell szólaljanak a kalauzok, jó lesz, ha mindenki a fejébe védi a varázsszót: — „Poftiti in vagoane!”

— KINEVEZTEK A TEMESVÁRI INTERIMÁR VÁROSI BIZOTTSÁG TAGJAIT. Temesvári tudósítónk jelenti: A belügyminisztériumtól ma érkezett meg az a távirati rendelkezés, amely a megszüntetett városi tanács helyébe kinevezi az interimár bizottságot. A távirati rendelet szerint az interimár bizottság elnöke Grosfőreán Cornél dr., volt főpolgármester lesz, tagjai pedig a következők: Craciun György dr., orvos, Mardan Dénes, dohánygyári igazgató, Prohászka Ede malomtulajdonos, Olariu Péter ipartestületi elnök, Engels Béla dr., orvos, Nyiri Jenő bankigazgató és Vuchetich Endre dr. lapszerkesztő. — Az interimár bizottság tagjait Péter Julián, a bányászati tartományi főnök Bukarestből való hazaérkezése után, csütörtökön iktatja be hivatalukba.

★ EGY GYÖNYÖRŰ FILM ÓRIASI SIKERE. Páris háztetői alatt címen a legsodább énekes hangosfilm mutatta be a brassói Modern Mozgó. A filmben végigvonuló csodás dal, amelyet mindenki ismer és dudol, a darab érdekfeszítő, nagyszerű cselekménye, Pola Illiery, a Párisba származott román filmszínésznő ragyogó alakítása, az egész világon a legnagyobb sikerre vitte a Páris háztetői alatt-ot. A Modern Mozgó Western gépén tökéletes a hangleadás.

— LEZÁRTAK A ZSILVÖLGYI KOLLEKTIV SZERZŐDÉSRE VONATKOZÓ BÉKÉLTETŐ TÁRGYALÁSOKAT. Bukarestből jelenti: A Gheorghian munkaiügyi vezérigazgató vezetésével a zsilvölgyi bányatársulatok és munkásság képviselői között folytatott tárgyalásokat lezárták. Tudvalevőleg a társulatok csak abban az esetben voltak hajlandók a kollektív szerződést megújítani, ha a munkások lemondanak azokról a természetbeni kedvezményekről, valamint különböző pótlékokról, amelyeket az eddigi szerződés számukra biztosított. A munkások ezzel szemben hangoztatták, hogy az eddigi munkafeltételek is alig biztosították a munkásság létminimumát, s ennél fogva kénytelenek ragaszkodni legalább is az eddigi állapotok fenntartásához. A most lefolytatott tárgyalások éppen ebben a kérdéses pontban nem vezettek semmilyen eredményre. A kollektív szerződést egyébként megkötötték, s fentiektől eltekintve, az összes többi feltételükben meg egyeztek a delegátusok. Nyitva hagyták a szerződés 6 pontját, amely a fenti kérdéseket kell, hogy rendezze. Ennek eldöntésére külön bizottságot küldtek ki, amelyben 2—2 tagot delegál mindegyik fél, s ezek közösen választanak egy elnököt. Ha az elnök személyében megegyezni nem tudnának, akkor a munkatörvény értelmében a dévai törvényszékhez teszik át az ügyet, hogy az döntsön a vitás pont felett.

★ BRIGITTE HELMRÖL oldalakat irnak a világlapok, azzal kapcsolatban, hogy az Ufa Richard Oswald szeniális rendezésében 100 százalékos beszélt filmet csinált, teljesen új feldolgozásában, Hans Heinz Ewers világhírű regényéből, az ALRAUNE-ból. Albert Bassermann, a tudós szerepében a művészet legmagasabb csúcsán áll. Ezt a világsikert a brassói Modern Mozgó mutatja be.

— Felborult egy autó Marosvásárhely mellett. Tudósítónk jelenti: Súlyos kimeneteli autószerencsétlenség érte Budusán László marosvásárhelyi vendéglőst. Budusán borvásárlás céljából teherautón Zsidvére indult. Utközben az autó fékje felmondta a szolgálatot, amit a soffőr azonnal észrevett s úgy igyekezett a helyzetet megmenteni, hogy az ároknak kormányozta a kocsit. Számítása azonban nem vált be, s az autó olyan szerencsétlenül fordult az árokba, hogy mindkét utasát maga alá temette. Az egyébként is rokkant vendéglős súlyos fejszét és belső sérüléseket szenvedett, a soffőr pedig zúzódásokkal uszta meg a szerencsétlenséget. — MOSZKVA MELLETT LEZUHANT EGY BOMBAVETŐ-GÉP. Moszkvából jelenti: A főváros közelében tegnap este lezuhant egy bombavető gép. A katasztrófának nyolc halott áldozata van.

— A Somlay-társulat Strindberg-előadása Brassóban. Tegnap este Strindberg Haláltáncát játszotta Somlay Arthur vendég szereplő együttese. Ez a robusztus darab szerves életre kapott tegnap Somlay Arthur lehelletét. Ennek a nagy művészek talán ez a szerep a legmértőbb megnyilatkozása. Az előadásban társai, Hajmássi Miklós, Tóth Böske, Somlay Julia, Bokay Ferenc, Koppány Erzsébet, Sipor Erzi és Rajnai Sándor valamennyien tehetségükkel és nagy lelkeséggel szolgálták az igaz irodalom ügyét. A válogatott közönség egész estén át ünnepelte a vendégművészeket. Itt említjük meg, hogy Somlayék közkívánatra ma, kedden este tízenegy órakor az Astra helyiségében megismétlik a „Kenyérkereső” című hatalmas sikert aratott vígjátékot.

★ ÚJ SZINFOLTOK AZ UTCÁN SALAMON BÉLA PLAKÁTJAI. Július hó 17-én, pénteken az Astra-Apolló színházban Salamon Béla és társulata Brassóban. Pár nap óta ragyogóan megtervezett és szokatlanul izlées falragaszok előtt csoportosul a színházba járó közönség. — Az erdélyi turnéra készülő Salamon Béla művészi plakátjai ezek, amelyek méltán keltenek feltűnést. — Az istenáldotta humor művész, mielőtt berlini vendég szereplését megkezdte, erdélyi turnéjára a legkitűnőbb művészgárdával indul el és már külsőségekben is demonstrálni akarja az előadásai tökéletes voltát. — A színpompás plakátok még mindig nem ígérnek annyit, mint amennyit a remek együttes nyújtani fog. A Terezkörúti Színpad válogatott együttesével Salamon Béla a legkitűnőbb darabokat játssza. — Jegyeket elővételben már tömegesen vásárolják.

— HOOVER, AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK most már Európában is népszerű elnöke, a mult hét eseményei által arany betűkkel írta be nevét a történelembe. Németország világháborúja mellett nem haladt el a győző állam fölényével és dacával, segítségére sietett, mert államférfiai bölcsessége belátta azt, hogy a nyújtandó segítség még mindig kisebb áldozatot jelent, mint azok a súlyos következmények, amelyekkel végeredményben számolni kellett. Számolt a viszonyokkal és segített. A mai súlyos helyzetben nem csak országokat illetőleg, hanem kis viszonylatban is csak úgy lehet ésszerűen gazdálkodni, ha számolunk az ellenfél teherbíróképességével, anyagi viszonyaival. Ez a megállapítás vonatkozik nem csak a politikai életre, hanem legalább olyan mértékben az üzleti életre is. — Ezt az elvet látjuk érvényesülni ma már sokfelé, de kiemelkedően a brassói Fibra konfekció-üzemnél, amely jó áruinak árát a vásárló erejéhez mérten szabja meg. — Tudja, hogy a jó ruhához szokott közönségnek ma kevesebb pénz van, tehát úgy rendezkedett be, hogy kevés pénzért adjon jó megjelénést biztosító, tartós ruhát, férfinek, nőnek, gyermeknek egyaránt. A Fibra (Brassó, Kapu-utca 50.), július hó 16-tól kezdve olcsó árát még tovább leszállította és e naptól kezdve, mindössze 10 napig, szezonvégi nyári vásárt rendez, amelynek árai szenzációs meglepetésként fognak hatni.

— A „JUSTICE FOR HUNGARY” UTBAN MAGYARORSZÁG FELÉ. A Havas-iroda jelentése szerint Magyar Sándor és Endresz György magyar pilóták hétfőn délután 1 óra 53 perckor elindultak Rooseveltfieldből Harbour Grace felé, a „Justice for Hungary” („Igazságot Magyarországnak”) repülőgéppel az Óceán átkelésére. A pilóták délután hat óra 32 perckor érkeztek Harbour Grace-ba, ahonnan Budapest felé startolnak. A gép ezer gallon benzint vitt magával.

— BEFEJEZŐDTEK BRASSÓBAN AZ ÉRETTSÉGI VIZSGÁLATOK. Hétfőn délután hirdették ki az érettségi vizsgálatok eredményét a Saguna gimnáziumban, ahol a csikszeredei és kádikvársárhelyi érettségizők után a brassói és sepsiszentgyörgyi diákok vizsgáztak. A brassói római katolikus gimnázium 1929. és 1930-ban végzett növendékei közül öt jelentkezett, ezek közül csak egy

ment át, a többi négy elbukott. Az ideán végzett 15 növendék közül sikeresen tette le a vizsgát kilenc, hat elbukott. A sepsiszentgyörgyi református gimnázium növendékei közül huszonhét jelentkezett érettségi vizsgálatra, ezek közül átment tizenhárom, bukott tizenhárom.

— KIELÉGÍTŐ EREDMÉNYEK A MAROSVÁSÁRHELYI MAGYAR DIÁKOK ÉRETTSÉGIJÉN. Tudósítónk jelenti: Hétfőn és kedden értek véget Marosvásárhelyen az érettségi vizsgálatok a következő eredményekkel: A román. kath. főgimnázium 25 növendékéből 19 átmént, 6 megbukott. A református kollégium 26 növendéke közül csupán 4 bukott meg, 22 sikeresen tette le az érettségi vizsgát. Ezek az eredmények nagy megnyugvást keltek az érdekelt kisebbségi szülők körében.

— NADRAGULYÁVAL AKARTA REUMAJAT MEGGYÓGYITANI. Déváról jelenti: Glück L. lupényi bányamunkást évek óta reumás fájdalmak gyötrik és hasztalan kezelte magát orvosi előírás szerint, nem javult állapota. Erre nem tudni kinek a tanácsára, nadragulya fürdőt készített magának, továbbá aközben egy ugyancsak jó erős nadragulya teát ivott. A mérges növényből készült tea csakhamar megtette hatását, Glück előbb eszméletét veszítette, majd dühöngeni kezdett. A szerencsétlen munkást a kórházba szállították s az ott alkalmazott gyomormosás után magához tért. Bevallása szerint azt sem bánta volna, ha meghal, mert se a kínzó fájdalmakat, se a reájuk szakadt nyomort nem bírja már elviselni.

★ HÖLGYEK FIGYELMÉBE! Friss havi divatlapok szabásmintával: Record (35 lej), Die Schöne Wienerin (35 lej), Párisi Divat 40 lej állandóan kaphatók a Brassói Lapok könyvosztályában.

— UJABB LETARTÓZTATÁS A CSIKKARCFALVI KÖZBIRTOKOSSÁG ÜGYÉN. Tudósítónk jelenti: Megirtuk annak idején, hogy Both Ágoston és társai feljelentése alapján, sikkasztás gyanújával letartóztatták a csikkarcfalvi közbirtokosság egész vezetését. A marosvásárhelyi tábla ezelőtt egy pár nappal szabadlábra helyezte a gyanúsítottakat, mivel nem talált indokot a letartóztatásukra. Az ügy Potovszki Ferenc községi jegyző és egyben közbirtokossági titkár Magyarországról való hazatérése után újabb forduló ponthoz érkezett. Az ügyészség hazaérkezése után beidézték és Mihály István pénztárnokkal egyetemben letartóztatták. A letartóztatott jegyző és pénztárnok felebeztek letartóztatásuk ellen a táblához.

Tőzsde

1931. július 14.

Zürich (nyitás): Amsterdam 207.50, Newyork 515.50, London 2546.25, Páris 2024, Milánó 2694, Prága 1526, Budapest 9002.50, Belgrád 909 és ötnyolcad, Bukarest 306.50, Varsó 57.70.

Amortizációs kölcsönök

városi házakra lej értékben, 10—40 évi időtartamra folyósítottunk. Kolozsvári Népbank és Zálog Hitelintézet R. T. Szép-utca 1. Szg.

Fürdőszoba-

berendezési cikkek, gáz és forrócsövek állandóan raktáron. „Armatura” r. r. t. Fiók cégnél Brassó, Malom-u. 1. (Kut-u. sarok).

Restaurant Grand

CONSTANȚA

Kitűnő bécsi konyha és magyar borok Német vezetéség.

Indítás: csak VARTA akkumulátorral biztos!

Nagyipari üzembe, lehetőleg fiatalabb, tükröző

gépész

kerestetik, ki az üzemi, gépészeti, műhelyi és electrotechnikai munkákban tökéletesen járatos. Csak lehetőleg nagy üzemi gyakorlattal bíró, alapos tudású egyének jelentkezzenek. Fényképpel felszerelt, referenciákkal ellátott ajánlatokat „Komoly szakember” jelíggel RUDOLF MOSSE-hoz Oradea kérjük k.

Ruhákat vegyileg fest, tisztít: CZINK, CLUJ. Postaküldeményeknél 20% engedmény.

— Agyvertódulás, szívszorogás, nehézlégzés, félelemérzés, idegesség, fejfájás, lehangoltság, álmatlanság a természetes Ferenc József keserűviz használatát által igen sokszor megszüntethetők. Tudományos megállapítások megerősítik, hogy a Ferenc József viz a makacs székszorulás mindenféle jelenségénél a legjobb szolgálatot teszi. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— JÓRGA ROKONA LETT A NAGYVÁRAD POLGÁRMESTER. Nagyváradról jelentik: A kormány táviratilag Tulbure György, volt avarészkan polgármestert, tanfelügyelőt, Jorga rokonát, nevezte ki Nagyvárad polgármesterévé. Alpolgármester Negulescu tábornok, a liberális párt volt tagja lett. A tanács hét tagja között két magyar van, Soós István dr. és Fried János dr.

— IDŐJÁRÁSJELENTÉS. Budapestről táviratozzák: A Meteorológiai Intézet jelentése szerint meleg, zivatarra hajló idő várható.

— TUNTETÉS A LESZÁLLÍTOTT MUNKANÉLKÜLI SEGÉLY KIOSZTÁSÁNÁL. Duisburg-Hambornból jelentik: Az itteni munkanélküli segélyt a város nemrég leszállította. Tegnap került sor a leszállított segély első ízben való kiosztására, amely alkalommal zavargások történtek ki. Az elkeseredett munkanélküliek megtámadták a kivezényelt rendőrokat, akik fegyverüket használták és egy tüntetőt megöltek.

— NAGYMENNYISÉGÜ ÉDESSÉG, A MELEY KESERŐVÉ VÁLT. Érmihályfalváról jelentik: Szalacs és Erendred közötti dűlőn, az érmihályfalvai csendőrmester szolgálatai után találkozott Berger Izsák margittai lakóssal, aki szekerén Margittáról Nagyváradra látogatott. A szekerén Margittáról Nagyváradra látogatott. A szekerén Margittáról Nagyváradra látogatott. A szekerén Margittáról Nagyváradra látogatott.

— A NAGYMENNYISÉGÜ ÉDESSÉG, A MELEY KESERŐVÉ VÁLT. Érmihályfalváról jelentik: Szalacs és Erendred közötti dűlőn, az érmihályfalvai csendőrmester szolgálatai után találkozott Berger Izsák margittai lakóssal, aki szekerén Margittáról Nagyváradra látogatott. A szekerén Margittáról Nagyváradra látogatott. A szekerén Margittáról Nagyváradra látogatott.

— KOMMUNISTA-E, AKI A VÁROSTÓL A MUNKÁJA ÁRÁT KÉR? Szilágyosmlyórról jelentik: Erre kíváncsi és vár választ Tönkö József szilágyosmlyói költő és rajta

keresztül az egész város iparossága. Az történt ugyanis, hogy Tönkö József és egyik munkástársa felvállalták a város egyik épületének lebontását, nyolcszáz lejtért. — Nem nagy pénz, de tekintve, hogy rosszak a viszonyok a kereseti lehetőség a minimunra csökkent és ennek dacára a család apró tagjai várják otthon a kenyeret, az olcsón felvállalt munkát becsületesen elvégezte. Munkája végezte után felment az interimár bizottság fiatal elnökehez s kérte, hogy utaltassa ki a részére járó munkája árát. A tanár ur fiatal is, meg nem is érdélti mentalitása, mert csak nemrég került Somlyóra, s bizony azzal, a nálunk szokatlan kijelentéssel továbbította a munkája árát kért kömüvest, hogy kommunista számára nincs pénz.

— TABLABIRÓ UR, HA ELVETTEK AZ EGESZ VAGYONOM, ITT VAN A KÉT GYERMEKEM IS. Tudósítónk jelenti: Ezt a mai napon Marosca Teodor, deurehemi földműves mondta a szilágyosmlyói járásbírósnak, dr. Mesesian Coriolan táblabírónak és betuszkolta két apró gyermekét, egy három éves fiúcskát és egy négy éves leánykát a tárgyalóterembe, majd rázárta az ajtót a táblabíróra s az otthagyt két síró apró gyermekre. — Ugyancsak Marosca volt az, aki pár hónappal ezelőtt a járásbírósnak elvett a földrepergette és véresre vette dr. Nádudvary Jenő ügyvédét. — A két síró gyermeket felvitték a rendőrségre, ahonnan hazaszállították őket az elkeseredett apának.

— BALOGH ISTVÁN KORMÁNPARTI KÉPVISELŐ ELLEN KILAKOLTATÁSI HATÁROZATOT HOZOTT A CSIKSZEREDAI JÁRÁSBÍRÓSÁG. Tudósítónk jelenti: Balogh István, csikmegyei kormányparti képviselő ellen a csikszeredai járásbírósnak kilakoltatási határozatot hozott, azzal az indokkal, hogy 5 hónap óta nem fizetett lakbért. Nem kell félnie a házigazdának, most majd kifizeti.

Iskolák Egyesületek

— FELVÉTEL A BRASSÓI LEANYGIMNAZIUMBAN. A református leánygimnázium három osztályú és sikeres elvégzése a tanítónőképzőbe, a kereskedelmi szaktanfolyamra, a liceumba, vagy bármely más szakiskolába való felvételre jogosít. Az általános műveltség megszerzése, de a törvény rendelkezése miatt is, mely mindenkit, 16 éves koráig rendszeres iskolalátogatásra kötelez, minden leányra kötelező az iskolába való beiratkozás. Felvehető a IV-ik elemi sikerrel végzett, magyar anyanyelvű tanuló, bármely felekezethez tartoznak is. — Vidékiek a Szeretetház bennlakásában helyezhetők el. Tájékoztatót küld az igazgatóság, Brassó, Calea Victoriei No. 7.

— A BRASSÓI REFORMATUS NŐI KERESKEDELMI SZAKTANFOLYAM, amelyre az 1931—32-ik tanévre az előjegyzések már megkezdődtek, két évfolyamból áll. Az első évfolyamba felvétetnek azok a leányok, felekezeti különbség nélkül, akik a leánygimnázium III-ik osztályát elvégezték. A szaktanfolyamon a főszólt az általános műveltség megszerzése mellett a megfelelő szakképzettség elnyerésére, a román és német nyelv mellett a könyvvitelre, kereskedelmi számtanra, gyors- és gépirásra fektetik. A tanfolyamot elvégzők állást nyerhetnek bankoknál, takarékpénztáraknál szövetkezeteknél, ipari- és kereskedelmi cégeknek, gazdaságoknak, üzemekben, stb., mint tisztviselők, pénztárosok, gép- és gyorsírók, levelezők, könyvelők. Vidéki tanulók a Szeretetház bennlakásában helyezkedhetnek el. — Felvilágosítást készséggel nyújt az iskola igazgatósága: Brassó, Calea Victoriei No. 7.

— A BRASSÓI REFORMATUS FELSŐKERESKEDELMI FIUISKOLA, amely az ország egyetlen magyar tannyelvű felekezeti szakiskolája és már 12 éve működik, az első osztályba felvesz, felekezeti különbség nélkül, olyan magyar anyanyelvű tanulókat, akik a gimnázium III-ik osztályát sikerrel végezték és abszolváló bizonyítvánnyal rendelkeznek. Examen de Admitere-t nem kell tenniük, felvételi vizsgálat nincs. Az iskola az általános műveltség mellett alapos szakképzést ad növendékeinek, akik a négy tanfolyam elvégzése után államérvényes, önkéntességi jogot biztosító bizonyítványt nyernek, amelyek alapján állást kaphatnak állami és közszéki hivataloknál, ipari és kereskedelmi cégeknek, takarékpénztáraknál, szövetkezeteknél, biztosító intézeteknél, magán és közvállalatoknál, gyáraknál, gazdaságoknál, üzemekben, vasutnál, postánál, stb., tehát azokon a pályákon, amelyek a megélhetést elsősorban biztosítják, valamint a tanulmányok folytatását is lehetővé teszik, a kereskedelmi akadémián, a 2 éves közgazdasági akadémián, jegyzői tanfolyamon, stb. A tanulók az 1931—32-ik tanévre szeptember 1—10 között iratkozhatnak be. — Beiratkozni szándékozik július hó végéig jegyzetessék elő magukat az igazgatóságnál. — Vidéki növendékek leveleire készséggel válaszol, valamint másirányú felvilágosítást nyújt és őket állandó tanári ellenőrzés és felügyelet alatt álló internátusban elhelyezi az igazgatóság. Brassó, Calea Victoriei No. 7.

— KOLOSVÁRI REFORMATUS KOLLÉGIUM TÁJÉKOZTATÓJA AZ 1931—32. ISKOLAI ÉVRE. A kollégiumnak van 7 osztályos nyilvánossági jogu magyar nyelvű fiú-főgimnáziuma, nyilvánossági jogu fiú- és leány elemi iskolája, 180 elemi és főgimnáziumi tanuló számára dolgozó, háló-, mosdó- és betegszobákkal, fürdővel berendezett internátusa, továbbá 70 tanulóra berendezett egyetemi hallgatói otthona, tágas játszótér és árnyas kertje. Jelentkezhetni lehet a szeptember elején tartandó beiratásokig; akik azonban valamely kedvezményre tartanak igényt, szégyenségi igazolvánnyal ellátott folyamodványukat augusztus hó 1-ig kell beadni az igazgatósághoz. Díjak: A főgimnáziumban: beiratási díj 300 lej, (amely alól nincs felmen-

tés), tandíj 4000 lej, skálátelleni oltás díja 60 lej. Internátusi díj: az egész tanévre 11.200 lej, egyetemi hallgatóknak 12.400 lej. A díjak három évharmadi, vagy 9 havi előleges részletben fizetendők. Felvehető a főgimnáziumba és elemi iskolába bármely magyar anyanyelvű keresztyén tanuló, más anyanyelvűek vagy vallásuk a minisztériumhoz fordulhatnak a felvétel engedélyezéséért. Új gimnázium és elemi iskolai tanulók bélyeges felvételi kérelméhez mellékelni kell iskolai bizonyítványt, születési anyakönyvi kivonatot, lelkészi keresztlevelet, (román-magyar nyelven), állampolgársági bizonyítványt és himlőoltási bizonyítványt.

— FELVÉTEL A NAGYENYEDI BETHLEN KOLLÉGIUM LICEUMÁBA AZ 1931—32. ISKOLAI ÉVRE. Felvehető vallásfelekezeti különbség nélkül minden magyar anyanyelvű tanuló, aki a törvényes követelményeknek megfelel. Zsidó vallásuk azonban csak miniszteri engedéllyel. A felvételi kéresek legkésőbb augusztus hó 31-ig adandók be, illetve a kedvezményért folyamodók augusztus hó 10-ig. A kéresekhez csatolni kell: egyházi keresztlevelet, állampolgársági bizonyítványt, születési anyakönyvi kivonatot, ujjraoltási bizonyítványt és az előző osztályról szóló iskolai bizonyítványt. A kedvezményért folyamodók ezen kívül adnak be illetékes közszéki hatóságuktól hivatalos bizonyítványt szüleik, illetve gyámjuk családi, vagyoni és jövedelmi állapotáról. Hogy szegény emberek gyermekei még a mai nehéz gazdasági viszonyok mellett is tanulhassanak, a kollégium konviktusában minden kedvezmény nélkül is lehet már évi 4000 lejért is egyszerűbb, de elegendő mennyiségű és kellő táptéttel bíró kosztot kapni. A drágább koszt ára évi 7000 lej. Az internátusi díj évi 2800 lej, a tandíj és fenntartási járuléka évi 4000 lej. Mindezekből a díjakból lehet kedvezményt kapni, egészen a teljes ingyenességig. — Az internátusban külön háló szobák és külön munkatermek vannak. A munkatermekben a tanulók állandó tanári felügyelet mellett dolgoznak. — Kíváncsi az igazgatóság készséggel megküldi az iskola részletes tájékoztatóját.

Sport

† Uruguay válogatott—Ferencváros 2:1 (2:1). Montevideóból jelentik: A dél-amerikai turán levő Ferencváros csapata vasárnap a világ legerősebb focicsapata ellen játszott. A világbajnok uruguayi válogatott minimális gólaránnyal győzte le a magyar proficsapatot.

† Hazautaztak a csikók. Temesvárról jelentik: A második garnitúra magyar válogatott focicsapata, mely a „csikók” néven vált népszerűvé, négy győzelemmel befejezte a romániai turáját. A csapat meghívást nyert Nagyváradra is, azonban a csapat vezetősége nem merete megkockáztatni a csikók továbbjátszását, mivel a tura már amúgy is kifárasztotta az együttest. A csikók hétfőn éjjel már meg is érkeztek Budapestre.

† Gólzáróval győzött vasárnap a brassói Olympia. Alig pár hete, hogy az újjászervezett Olympia megkezdte a működését, már is jelentős sikereket ért el. Bemutakozó meccsén, mint ismeretes, a Brasaovia ellen aratott 1:0 arányú győzelmet. Vasárnap a BMTE volt a jöképességű Olympia ellenfele. A mérkőzés meglepően hatalmas gólaránnyal zárult: 10:2 (4:0) az Olympia javára. A győztes szász együttes góljai közül Renner négyet, Lautmann és Braun kettőt-kettőt, míg Honigberger és Maier egyet-egyet rugtak. Braun bíráskodott.

† Unirea (Gyulafehérvár)—Olympia (Arad) 4:2. (1:1). Gyulafehérvárról jelentik: A komplett felállítású aradi Olympia (Barbu I. és II., Kiss János kétszeresen válogatott kapussal) az Unirea csapatától fenti arányban vereséget szenvedett. Váltakozó szép játékok. Inkább Olympia fölény, azonban az Unirea jó védelme minden támadást visszavert. A 4-ik percben Deák szerzett meg az Unirea vezető gólját, amelyet a 42-ik percben Barbu II. egyenlített. Szünet után az első percben az Unirea háttérbe je öngólt véd. Az egyenlítés csak félóra múlva sikerül. A 36-ik percben Deák III., a 40-ik percben Reinfeld gólozt (11-esből). Bíró: Barbu Jonel.

Keleti levelek

32.

Irja: Baktay Ervin

Lahor, a panzsáb fővárosa

Nem messze a nagymogul mauzoleumától emelkedik feleségének, az egykor szépséges Nurdzshán-nak a sírja. Egyszerű, szinte kopott a síremlék, pedig Nurdzshán szultána szépségét teremtett, amerre csak járt. A világszép mogul diszkortek legszebbjeit is Nurdzshán izlése hívta létre. Még a távoli Kaszmirban is három csodás kert őrizi emlékét, de Lahortól keletre, néhány kilométernyire a várostól, még ma is ezeregyéjszakai hangulatot kelt az elmerengő idegenben a Salimár-kert. — Márványmedencéi és ciprusai közt háromszáz esztendővel ezelőtt India császára ülte meghitt lakomáit tündérszép hölgyével, Nurdzshánnal. A mesterséges vizesékek mögé színes mecseket helyeztek s az éjszaka sejtelve, tulvilági derengése, az őszenü királyasszony csókja, a szitár halk pengése. Háfír vagy Omár Khajjám finom verseinek hangulata — és ki tudja? — talán a mámort fakasztó ital gyönyörű cseppjei is. A Proféta tilalmának ellenére, földre lópták a Pardicsom gyönyöreit...

Előkelő indusok manapság is gyakran rendeznek kerti ünnepélyeket a Salimár kioskjaiban és márvány szökőkutjai közt. Amint a keleti égbolt mélyes kékjén szikrázó fényvel fellohognak a csillagok, a színes fények, a tarka köntösök, a ciprusok fekete árnyalkjai, a zene halk hangjai visszavarázsolják a multat — ám a varázs csakhamar szertefoszlik és Rolls Royce meg Buick-kocsik zúgnak haza a Salimár mai lakomázóival, akikre talán már jobban hat a „Wisky-soda”, mint a költészet és szépség minden csadaja.

Jobb is egyedül bolyongani holdfény alatt az elcsendesülő kertben. A tó közepére keskeny márványpalló vezet s a végén fehér márványcsipkés trón áll. Seljempárnák közt ült itt egykor Dzshán-gír és hölgye, s ugyanígy sütött akkor is a hold, amikor a nagymogul, India ura, a szegény Omár Khajján édesbus sorait suttogta Nurdzshán fülebe:

Nézzed, minket keres az ezüst holdugár... Csókolj, szép szerelmem. — A holnap már halál...

Mert az ezüstös hold még sokszor visszatér.

Csak hogy egy szép estén minket már nem talál...

A régi perzsa kulturán kifinomult indiai muzulmán hatalmasok értették, hogyan kell szépen és mélyen élni. A politika és a háborúk zűrzavara után felkeresték mesés kertjeiket, kioskjaikat, és „rózsareu” hölgyeiket. A szerelem és a bor örömeit a költészet nemes virágai-
val ékesítették még pompázóbbra, — de nem felelték el, mint ahogy mi a nyugaton oly könnyen elfeledjük, hogy az öröm, a szépség azért oly vonzó, azért oly édes, mert mulandó, mint minden a véges világon... Az elmúlás csendes,

finom szomorúsága vetette könnyű fátylát az örömekre, s e fátylon át még éde-
sebbnek, még drágábbnak tetszett a pillanat... a hurokon felzendült Háfír dal-
la, az örökszép „Taza ba taza, nau ha
nau”:

Ha pázsitod belepte dér,
Ne félj, elmulik majd a tél
S a kertben rózsák még virul.
Mindig más és mindig új...

A múmor él s ha elmulánk,
Majd más szívében ég a láng...
Porunkra csókos pár borul.
Mindig más és mindig új...

Hiába merengünk a multaken! Bug az autókürt és odabenn Lahorban a Mál széles útján már „Stiffle” tánchelyisé-
gibe igyekeznek a mogulok modern utó-
dai s India mai szöke uralkodói, az angol gentlemanek és ladyk, elharsan a jazz,
nyekereg a saxophon. Még indus hölgyek is megpróbálkoznak a charlestonnal, a
klasszikus görög köntös redőire emlékeztető, földigérő szári lázadóva tiltakozik
a modern tánc ellen. Olyan ellentét ez a
szép köntös és az amerikai tánc, mint a
Salimár-kert emlékvizíói s a rohanó, üz-
letet hajszoló, józan jelen...

De a jelen a mindenkor nagy valóság és főt kell hajtunk előre. Elmulik minden. Eh, hiábavaló ezen keseregni:

— Boy, whisky and soda!

Éttermesek vendégeitek meglegedettek, ha

OLIO SASSO-val

főztök.

ASTRA (Apolló) MOZGO
Brassó

Kedden, szerdán és csütörtökön fut még a világ legkedvesebb komikusának

Charlie Chaplin-nak

„A nagyvárosi fények”
című nagy hangosfilmje, melynek főszerepét is saját maga alakítja.

Jön! A szezon kimagasló filmeseménye Jön!

Az erénycsász

v. (Igazmondó Jakob)
FELIX BRESSART-tal

A munkanélküliek és a gazdaközönség nyomoráról

beszéli
Szabó Béni a kamarában

Kapuzárás előtt amerikai tempóban szavazza a törvényeket a kamara

Bukarest, július 14

A parlament kedden este bezárul s ezért a kormány valósággal lázas, idegtépő zuhatagban hajszolja végig még mindig nagyszámú javaslatait, amelyek csupa lényegbe vágó módosításai az eddigi, főképpen gazdasági törvényeknek. A tegnap délutáni és éjjeli ülésen újra megszavaztak vagy egy feltucat javaslatot.

A délutáni ülés egyébként száraznak és fásultnak ígérkezett hangulatát egészen felvillanyozta az erdélyiek feltűnően egységes felvonulása ellen. Goga és Pop-Csicsó fölényes érveivel szemben Jorga minden látszat ellenére is alulmaradt.

Az ülés további során a nyerspetróleum-termelők segélyezéséről szóló törvényjavaslatot tárgyalták, amelyet

Trancu-Jasi, Joanitescu és Constantinescu-Bordeni georgista éles kritikáival szemben Manoiulescu nagyszabású beszédben védett.

Miután a javaslatot általánosságban megszavazták, a munkásbiztosítási törvény módosító-javaslatát került sorra. Raducanu, Trancu-Jasi és Joanitescu birálata után Gherman Eftimie szociáldemokrata képviselő bejelentette, hogy jobb híján elfogadja a javaslatot, amelyet megszavaztak s amelyet természetesen közérdekű voltára való tekintettel ismertetni fogunk.

Az éjjeli ülést nem színezte semmi. Elsőnek az uttörvény módosító javaslatát tárgyalták, amellyel kapcsolatban Valcovici miniszter kijelentette, hogy erre azért van szükség, mert az előző kormány uttörvénye alkotmányellenes volt.

Szabó Béni beszéde

A kamara hétfő délutáni ülésén Szabó Béni brassói magyarpárti képviselő a napirend előtti felszólalások során szótartotta egyrészt a munkanélküliek, másrészt a gazdaközönség segélyezésének egyaránt égető ügyét. Felszólalásaiban többek között ezeket mondta:

Tekintettel arra, hogy még most, a nyári időben is igen nagy számmal vannak munkanélküliek, akik hosszú idő óta nem találtak elhelyezkedésre, és akik a legnagyobb nyomorban vannak, továbbá tekintettel arra, hogy rendkívül rossz gazdasági viszonyaink következtében előreláthatólag a télen és tavasszon még az eddiginél is sokkal nagyobb számmal lesznek munkanélküliek, tisztelettel kérem a t. Munkaügyi Miniszter Urat, minő intézkedéseket szándékoznak tenni a munkanélküliség csökkentésére és a munkanélküliek segélyezésére.

Ezek a szerencsétlen emberek, akik a saját hibájukon kívül jutottak családjaikkal, apró gyermekeikkel a legnagyobb nyomorba, képtelenek a saját sorsukon segíteni, és ha a kormány, szervezett és általános jellegű intézkedésekkel nem jön segítségükre, valószínűleg éhhalálnak vannak kitéve.

A munkanélküliek segélyezése ma Európa minden államában a kormányok egyik főgondja. És bármennyire nehéz és szomorú reszont ez, intézményesen kell vele nálunk is foglalkozni. Én, aki a brassói munkanélküliek segélyezésével, társadalmi gyűjtések rendjén rendszeresen foglalkozom, teljes mértékben ismerem azokat a leírhatatlan állapotokat, amelyeken ezek a munkabíró, munkaszerető, életük javakorában levő emberek és családjaik élnek.

Ezen tapasztalataim alapján, egyfelől ezen szerencsétlenek, másfelől az emberiség, a társadalmi rend, és az ország érdekében kérem a Miniszter Urat, szíveskedjen kellő időben mindezt intézkedést megtenni a munkanélküliség csökkentésére és a segélyezés intézményes bevezetésére.

A Mironescu kormány ez év tavaszán az akkori Képviselőházzal megszavaztatta a Román Agrár-Bank (Banca Agricolă Românească) felállításáról szóló törvényt azon célból, hogy ezen bankon át az ország földmivelő, gazdaközönségét megszabadítsa a súlyos feltételi adósságok terheitől, amely terhek az ország egész gazdaközönségét végromlással fenyegetik.

Tisztelettel kérem a pénzügyminiszter urat, mi van ezen törvénnyel? Megindult-e a törvény végrehajtása és ha igen, milyen stádiumban van? Remélhető-e ezen bank működésének közeli

megkezdése, és ha igen, körülbelül mikor?

Ezen kérdésekkel kapcsolatosan ez alkalommal is fel kell hívnom miniszter ur figyelmét arra a katasztrófális állapotra, amelyben az ország földmivelő, gazdaközönsége általánosságban, de különösen Erdélyben van.

Nap-nap után százával történnek az árverések, és a mai pénzügyi és gazdasági viszonyok következtében, nevetségesen poton árért jutnak az ingatlanok és földbirtokok az új tulajdonosok birtokába.

Minden nap késő ezeknek az embereknek a megmentésére és minden nap növeli azt a veszedelmet, amely ezen egyik legértékesebb társadalmi osztály tönkremenéséből származik.

Éppen ezért kérem a t. pénzügyminiszter urat, szíveskedjen sürgősen intézkedni, hogy az agrár-bank a működését minél hamarabb megkezdje, és annak rendjén az ország földmivelő és gazdaközönségének, nemzeti különbség nélkül segítségére siessen.

JAVASLAT A FÖLDMIVÉLEK TÖMÖRÜLÉSÉRŐL

Jonescu-Sisesti földmivelésügyi miniszter betérjlesztette a birtokosok tömörüléséről szóló törvényjavaslatot, amelyet annak idején, amidőn a miniszter erről expozé tartott, már ismertettünk. A javaslat kifejti, hogy a tömörült birtokosoknak nagy vám-, szállítási- és adókedvezményt adnának és ellátnák őket gazdasági felszerelésekkel.

Radu Lasca (georgista) tiltakozik az ellen, hogy egy ilyen nagyfontosságú törvényjavaslatot az utolsó percre hagyják és kutyafuttában akarják megszavaztatni. Kifejti, hogy román parasztok individualisták és zárkóztak, akik maguknak élnek és gazdálkodnak és nem valószínű, hogy ezek szívesen szövetkezzenek más gazdákkal.

Brahisteanu (néppárti) a feudális-kapitalista korszak szomorú emlékeit érzéltetve ebben a törvényjavaslatban. Nem hiszi, hogy hasznára lenne az országnak.

Mihalache követeli, hogy az individualis gazdálkodást üző birtokosoknak adja meg a kormány ugyanazokat az előnyöket, mint amelyeket a szövetségre lépőknek akar megadni. Felhívja ezenkívül a figyelmet arra, hogy Romániának nem gabonaműveket kell főleg exportálni, hanem állatokat. A gabonaművek közül pedig elsősorban kukoricát. A nemzeti parasztpárti kormány ilyen irányban kezdett dolgozni és a Jorga kormány nem tehetne jobbat, mintha átvénné ezt a programot.

A szenátusban Manoiulescu és Valcovici terjesztették be hat darab törvényjavaslatot, amelyeket a szenátus megszavazott.

Végrehajtjuk

megállás nélkül üzleti jelszavunkat: „Kevés pénzért sokat adunk”. — Igazgatóságunk rendeletére most szezonvégi nyári vásárt rendezünk, s ezzel kapcsolatban minden áruárak kivétel nélkül tetemes ármérséklést, árleirást vezettünk keresztül.

Julius 16-án csütörtökön d. e. 10 ó. veszi kezdetét a szezonvégi

nyári-vásár

s mindössze július 26-áig, 10 napig tart. Ismert kiváló készítményeink hihetetlen olcsó ára szenzációs meglepetés lesz minden vásárló részére.

FIBRA

Brassó, Kapu-u. 50

Fantasztikus családi dráma,

melyben az anya is, a leány is magukra vállalják a családiő meggyilkolását, akit azonban egy titokzatos férfi ölt meg

Bukarest, július 14.

Az a megdöbbentő családi dráma, melynek Buzau egyik leggazdagabb földbirtokosa, Radu Lupescu esett áldozatává, élénken foglalkoztatja a regáti közvéleményt. A rendkívüli körülmények között lefolyt családi dráma részletei a következők: Radu Lupescu, aki nagyon rossz viszonyban élt családjával, este tíz óra körül hazament és anélkül, hogy a szomszéd szobában tartózkodó feleségét és két leányát köszöntötte volna, azonnal lefeküdt. Éjjel tizenkét órákor arra ébredt fel, hogy

a nyitott ablakon keresztül ismeretlen egyén ugrik a szobába és a következő pillanatban három revolverlövés dörrent el.

Alig tíz perccel a merénylet után megjelentek a helyszínen a buzai rendőrség és ügyészség képviselői. A hivatalos személyeket Radu Lupescu, a meggyilkolt földbirtokos felesége fogadta:

— Tartóztassanak lel! — mondta a szerencsétlen asszony — én öltem meg a férjemet...

Aztán megdöbbentő nyugalommal elmondta, hogy a férjével már tíz év óta a lehető legrosszabb viszonyok között élt. De türt és szenvedett. A két fiatal lányára való tekintettel nem akarta a házasságukat felborítani. De az utóbbi időben a férje szemet vetett a kisebbik, tizenhat éves leányra, állandóan beteges szerelmi ajánlatokkal üldözte saját gyermekét és ekkor határozta el, hogy megöli a férjét.

Időközben a súlyosan sebesült földbirtokost beszállították a Bratianu-kórházba, ahol a robosztus termetű áldozatnak még mindig volt annyi ereje, hogy jegyzőkönyvbe diktálja utolsó vallomását: újra elmondta, hogy álmában érte az első revolverlövés, tisztán és határozottan látta, hogy a nyitott ablakon keresztül egy férfi hatolt be a szobájába és az adta le rá a három halálos lövést. — Vallomása után, a kora hajnali órákban Radu Lupescu kiszenvedett.

A nyomozó hatóságok a megtartott helyszíni vizsgálat alkalmával határozottan megállapították, hogy a halálhozó revolverlövéseket tényleg az utcára nyíló ablak felől adták le. Az ablakrámán lábnyomokat fedeztek fel. Tehát kétségtelennek látszott, hogy a merénylet tényleg az utca felől hatolt be az áldozat szobájába. A reggeli órákban megtartott boncolás olyan eredményt produkált, mely kétségtelenné tette, hogy

nem a földbirtokos felesége volt a merénylet, hanem ez az asszony csak magára akarja vállalni a gyilkosságot, hogy ezzel büntetlenséget biztosítson a valódi merényletlének.

A boncolás alkalmával megállapították, hogy a merénylet browning-pisztolyból tört az áldozatra. A boncolást végző orvos mind a három browning-golyót kioperálta a halott testéből. Ezzel szemben a rendőrség által a helyszínen lefoglalt revolver régi gyártmányú forgó-pisztoly volt.

Popescu, az első nyomozást végző rendőrkormányzó, már ott a helyszínen tisztázni akarta ezt a rejtélyes kérdést:

— Ön, asszonyom, — fordult a földbirtokos feleségéhez — azt állítja, hogy ezzel a revolverrel ölte meg a férjét?

— Igen... én öltem meg, ezzel a revolverrel...

— De hiszen ebből a revolverből egyetlen golyó sem hiányzik!

Az asszony lehajtotta a fejét és alig hallhatóan sugta:

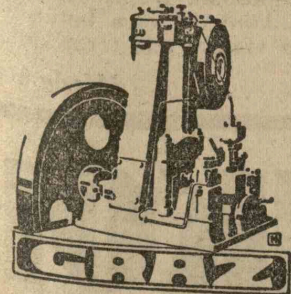
— De igen... én lőttem... ezzel a revolverrel!

A délután folyamán — miután az ügyészség a földbirtokos feleségét letartóztatta — még egy váratlan szenzációt produkált ez a misztikus családi dráma. Az áldozat

Cornelia nevű tizenhat éves leánya felkereste a vizsgálóbíró és kérte, hogy azonnal tartóztassák le, mert az anyjával együtt követte el apja ellen a merényletet.

A buzai rendőrség egyelőre tehetetlenül áll a misztikus családi tragédia rejtélyével szemben.

GRAZER WAGGON- UND MASCHINEN-FABRIKS ACTIEN GESELLSCHAFT VORMALS JOH. WEITZER, AUSTRIA, GRAZ (235)

GRAZI kétütemű Diesel-motorok

8 lóerőtől kezdve.

GRAZI négyütemű Diesel-motorok, 25 lóerőtől kezdve.

Romániai képviselő: **JACQUES PAUCKER**
BUCUREȘTI STR. BRANCOVEANU 9
TIMIȘOARA — CHISINAU. 2132 Szg

Fekete riport a feketeszeszről és egyéb kolozsvári szenzációkról

Kun Andor megfizet volt társainak. Miért haragszik Sava Cornél a nemzeti-pártra? Zsaroló maffia garázdálkodik a feketeszesz árnyékában. Vihar készül a Renner-gyár hadizsákmánypörének beszüntetése miatt.

Kolozsvár, július 14.

Kun Andor beváltotta, amit már régebben megígért, amikor azt az engedélyt kérte a vizsgálóbírótól, hogy ő vezethesse le a nyomozást a feketeszesz-ügyben és akkor hurokra kerülnek az igazi bűnösök. A volt szeszinspektor nagyon megharagudott egykori munkatársaira és a legutóbbi kihallgatása során olyan dolgokról is vallott, amelyekről azelőtt hallani sem akart. Így került letartóztatásba Filimon komisár, a hírhedt repülőbizottság egyik tagja, míg Sava Cornél határrendőrségi vezérfelügyelő ellen letartóztatási parancsot adott ki az ügyesség és megindította ellene a kiadatási eljárást.

A mezőtelegi fegyveres kirándulásról vallott Kun Andor. Elmondotta a vizsgálóbíróknak mindazt, amit még annak idején mi megírtunk és amit a megfélemlített mezőtelegiek a kolozsvári vizsgálóbíró előtt nem mertek elismerni. De elmondotta Kun Andor azt is, hogy 800 ezer lejt kaptak Telegden, amelyből azt mondja, hogy Sava Cornél 500 ezer lejt kapott volna, a fennmaradó összeget pedig a repülőbizottság többi tagjai osztokodták.

Hogy miért csak most mondotta el ezeket? Vilószínűleg azért, mert most már nem várhat semmit volt munkatársaitól. Sava Cornél már nem az a rettegett, hatalmas ur, aki volt. Felfüggesztették. Azután meg — Kun Andornak nem valami erős oldala a hálaérzet sem. Hiszen nemcsak volt társait mártotta be, hanem a saját feleségét és legjobb barátját is, akik minden követ megmozgattak, az érdekében, amikor első ízben letartóztatták. Kun Andor nem válogatós, különösen ha azt reméli, hogy ezáltal könnyít a maga helyzetén. Az, hogy egykori bűntársait leleplezi, rendben van, de ártatlan embereket is bajba ránt. Kun Andor most megint valami pénzügyi akciót bonyolít le szeszipari körökben. Az emberek félnek Kun Andortól is — adnak, mint ahogy Filimon komisár is adott neki. Állítólag 200 ezret. És mégis becsukatta.

*

Sava Cornélról mesélik Kolozsváron, hogy nagyon megharagudott — a nemzeti parasztpártra. Miért? És hogy igaz-e? Nem lehet tudni. A fáma szerint július negyedikén, amikor éppen vége volt a százashizottság emlékezetes ülésének, Sava éppen akkor haladt el a párhelyiség előtt, amikor Vajda Sándor elhagyta az épületet. A szigoranca vezérfelügyelő tüntetően elfordította a fejét és nem köszönt a volt belügyminiszternek. Vajda azonban utána szólt Savanak, hogy álljon meg, azután ezt mondotta neki:

— Mi az Sava ur, meg sem akar ismerni? Pedig én léptettem elő kétízben is egy év alatt.

Most mindenki azon töri a fejét, hogy miért haragszik Sava a nemzeti pártra? Hiszen akkor még vezérinspektor volt.

*

Hol maradnak a nagyok? Erre a kérdésre még mindig adós maradt a vizsgálát. A két bukaresti inspektor, Tanasescu és Stanimi kivételével csupa jelentéktelen kis emberre sujtott csak le az igazságszolgáltatás. Az ügyességen azt mondják, hogy ezek nem azért kerültek fogságra, mert valami nagy bűnük van. Ugyan mi nagy vétke lehet egy szeszgyári napszámosnak? De rendkívül fontos tanuk. És a vizsgálat érdekelt egy kíváncsi, hogy illetéktelenek ne érintkezessenek velük. A kisemberek után következnek a nagyok. De mikor?

Sava vezérinspektor vajjon hazajön-e? Mi van dr. Roxinnal? És mi van Teianuval? A kolozsvári ügyességen már egy székérrevaló akta van a feketeszeszről, amely nem egyetlen ügy többé, hanem messze szétágazó külön ügyek csoportja.

*

A feketeszesz-ügynek van egy érdekes mellékhatása, egy külön típus, a

melyet érdemes feljegyezni. A zsarolók típusa. Egy csomó ember élt eddig is abból, hogy a feketéseket kisebb nagyobb időközönként megzsarolta. Voltak akik rendes havi fizetést huztak a feketeszesekektől. És ugyanezek közül kerültek ki a feljelentők és részben a tanúk is. De zsarolók kerülgetik a még szabadlábban levő szeszgyárosokat is. — Valóságos maffia verődött össze erre a célra, — panaszozik az érdekeltek. A maffia megszervezett egy nagyobb társaságot — hamis tanukból és ezzel a fegyverrel zsarolják ki a pénzt.

— Ha nem fizetsz, tiz tanut viszek fel az ügyességre, akik mind látták, amikor ezt és ezt csináltad.

Elbocsátott munkások és hasonló egzisztenciák képezik ezt a társaságot, a mely jutalmakat ígér, aprópénzt osztogat, feljelentéseket gyárt, zsarol és hamis tanukat oktat ki.

Jó volna, ha az ügyesség a feketeszesz-ügynek erre az ágára is szentelne egy kis figyelmet.

*

Beszámoltunk arról, hogy a kolozsvári Dermata-műveknek a napokban engedték el egy 5 milliós követelést, a melyért a hadügyi és pénzügyi kincstár folytatott kártérítési pert az egykori Renner-börgyár ellen. Tizenhárom évig foly a per, amely abból keletkezett, hogy a gyár 1918 végén a visszavonuló Mackensen-seregétől valami 14 millió lejtért állítólag hadizsákmányból eredő árukat vásárolt és ezek egy részét a román állam magának követelte. Még a Mironescu-kormány alatt a gyár és a felperes két minisztérium között megállapodás jött létre, hogy a kincstár lemond erről a követelésről.

Most arról értesülünk, hogy ebből az ügyből nagy akciót készült csinálni a Cuza-fele antiszemita párt erdélyi frakciója. Lázás adatgyűjtés folyik, előbányásszák az ügyre vonatkozó összes régi iratokat, amelyek alapján Francu Amos ismert kolozsvári antiszemita ügyvéd-képviselő a parlamentben vizsgálót akar kérni. Az akció politikai alá-

Nemzetközi könyvkiállítás Párisban,

ahol Erdélyt egy brassói kiadási könyv képviseli

Páris, július 14.

Jó volna, ha a népek is olyan egyetértésben férnének meg, mint a könyvek, melyek békés közelségben szomszédolnak egymással a „Petit Palais”-ban rendezett könyvkiállitáson.

Ez önkéntelenül az első megállapítása az embernek, amint végignézzük azt a kiállitást, ahova 19 nemzet küldte el szellemi produktumairól tanuskodó díszes és jellegzetes könyvpéldányait. — Jugoszlávia Dániával osztja meg hajlékát, Szovjet-ország, mely nagy termet foglal le, udvariasan ad helyet egy angol kirakatkának. Ausztria Hollandiához jut közel; Itália és Belgium, vagy Lengyelország és Spanyolország között nincs földrajzi távolság. Finnország meg Magyarországgal van szomszédságban. Svájc és Amerika, sőt Írország is képviselve vannak. Csehország, Norvégia és Svédország se hiányoznak. Itt van ugyszólván Európa egész teljességében. Ezen a nemes betű-tornán csak Romániát keressük hiába.

Annál különösebben és jólesőbben, hogy itt, a nemzetközi kiállitáson, a magyar csoportban kiállított művészi finomságú könyvek között rögtön találunk egy brassói kiadással. Még pedig a „Grünfeld Vilmos és Társa által; 1926-ban kiadott Panait Istrait „Kyra Kyalina” magyar foridtságával. Azután még egy erdélyi név: Benedek Elek, a kinek egyik könyve Tevan kiadásban szerepel. Valóban kár, hogy az „Erdélyi Szépmíves Céh” elmaradt. Méltán helyet

Nyár, napsütés, utazás...

Három dolog, aminek régóta előre örülünk. Élvezze ki őket! Gondoskodjék azonban arról, hogy betegség el ne rontsa az örömeit. Nagyon is könnyen lepi meg alattomos meghűlés; ezért vigyen magával mindig **Aspirin tablettákat.**

Néhány tablettát, idejekorán véve, csirájában elfojtja a betegséget.

ASPIRIN
felülmulhatatlan!

BAYER

festését is megtalálták már és így hangzik:

— Mint lehet az, hogy a kormány 5 milliós ajándékot ad egy „idegen” vállalatnak, amikor a móckról még a gunyát is leszedi az adóvégrehajtó?

Közzgazdasági politikai körökben érdeklődéssel néznek az ügy várható fejleményei elé.

Bányai Ernő.

Lengyelország viszont tarka néprajzi motívumait alkalmazza előszeretettel. Franciaország, ha az átlag és közfoglalomnak szánt könyveinek szépségével nem is törődik sokat (ezzel szemben olcsók's a vásárlási lehetőséget teszi elérhetőbbé) viszont a bibliofilek csemegéjének szánt diszkiadású könyvek terén, raffinált luxust és művészetet fejt ki. Be-kötési táblák, remekei a nyomtatásnak, a papírnak, az egész előállításnak kitárculmányozott legszebb lehetőségei, rajzok, litográfiák és színes mellékletek díszítik a könyveket. A francia régi és új irodalom műveinek sokszor egy és ugyanazon példány, többféle kiadónak meglátásában pompáznak.

A német könyveket, a franciával ellentétben az jellemzi, hogy a közfoglalomnak szánt olvasnivalók is rendkívül tetszetős, izléses és modern kontosben vannak öltöztetve. Ugyanez áll az osztrák könyvekre, melyek között fel-tűnnek az írásfajták és betűk sokféle és artistikus volta. A cseh-szlovák és jugoszláv könyvtermékek szintén igen modern kiállításban mutatkoznak be.

A nem tulságosan gazdag angol csoportnak (melynek vitrinje különben a Szovjet teremben kapott elhelyezést) legszebb példánya, egy angol-héber gyönyörű kiadási biblia.

Mintha a kiállított anyag mennyiségével is dokumentálni akarná szellemi termékeinek sokaságát, Szovjetország rengeteg könyvet, folyóiratot küldött erre a kiállításra. De sehol, semmi nyoma nincs (a cyrill betűk archaikus formáján kívül) a régi Oroszország művészi tradícióinak. Itt minden friss, újvonalu, kiabálóan modern, úgy a könyv külső fedelének rajzaiban, mint képes mellékleteiben.

Belgium is szép számu könyvvel szerepel, nem is szólva Svájcra, mely országának kicsi volta dacára, óriási könyvkultuszról tesz tanuságot.

Mindent összegezve, végeredményben van valami megnyugtató a népek igyekezetében, hogy a mai nyomorúságos világban, a gazdasági élet talán legválságosabb időszakában, mégis őrzik és propagálják a könyvet és a betűt, az emberi szellem vigaszt adó termékeit.

Mándy Ilona

Pénteken este a brassói **SALAMON CSIKÓI** Astra Apolló színházban:

Közgazdaság

Az olasz receptre készülő azonnal végrehajtó váltó

A hitelező: Tönkremegyek, mert az adós nem fizet! Az adós: Mentsetek meg a hitelezőimtől!

Két vészes segélykiáltás, amelyre fel kell figyelni

Bukarest, július 14.

A HITELEZŐ:

— Lehetetlen állapot ez kérem. Az ember kikölesözi a pénzt, az áruját, bebiztosítja magát váltóval, de, amikor fizetésre kerül a sor, az adós nem fizet. Miért? Mert tudja, hogy a váltót, amit adott, előbb peresítenem kell, hogy annak összegét behajthassam rajta...

— Már pedig, hogy a per mit jelent nálunk időben és pénzben, azt mindenki tudja. Volt olyan esetem, hogy a váltót évekig kellett peresítenem, amíg be tudtam hajtani a követelésemet...

— Hígyje el uram, évekkel ezelőtt még vagyoni ember voltam, most pedig tönkrementem. És miért? Mert bízam a váltóban...

AZ ADÓS:

— S. O. S. Mentsetek meg a hitelezőimtől, akik megfojtanak...

EZZEL SZEMBEN:

A kormány, amint már azt röviden jelentettük, törvényjavaslatot terjesztett be a parlamenthez, a váltóeljárás módosításáról. A javaslatnak az a lényege, hogy a jelenlegi törvényes eljárásokkal szemben, a váltót azonnal és minden bírósági formalitás nélküli végrehajtható kötelezővé emelje.

Mit jelent ez a gyakorlatban?

Hogy az a hitelező, akinek váltóval fedezett követelése van, a lejárati napján megjelenik a végrehajtóval s ha az adós nem fizet azonnal, lefoglalja ingó és ingatlan vagyonát s rövid úton elárverezi...

Körtánc a javaslat körül

Ebben a pillanatban nem lehet tudni, hogy ez a törvényjavaslat valóban bekerül-e a parlament törvénygyártó malmába, vagy pedig sikerül az utolsó pillanatban levétni azt a napirendről. A helyzet rendkívül éles. A parlament mindössze egy-két napig lesz még üzemben s így elodázni nem lehet a dolgot. Az igazságtügyi kormánynak, amely a javaslatot beterjesztette, nem áll más mód rendelkezésére: vagy vissza vonja, vagy megszünteti a javaslatot.

Az ügyet komplikálja, hogy a parlamentben a többségi képviselők között vannak, akik lelkesednek s vannak, akik ellenzik az új váltóeljárást.

Az ellenzék álláspontja nem számít.

AZ OLASZ RECEPT

Mielőtt a magunk szerény álláspontját lezögeznénk a kérdésben, nézzük meg közelebbről, hogy mi volt az, ami ezt a torzszülött

lött gyermeket megszülte.

A román kereskedelmi jog, amely most az Ókirályságban érvényben van, annak idején az olasz kereskedelmi kódex alapján készült. Nem teljesen, mert egyes részeiben eltér az olasz törvénytől és a más államokban divó jogszokásokat vett át.

Igy történt ez a váltóeljárásnál is.

Az olasz kereskedelmi kódex, amelynek alapján a román kereskedelmi jog készült s, amely még most is érvényben van, a váltót önmagában véve azonnal végrehajtható közokiratnak minősíti. A hitelező minden előzetes bírói beavatkozás, eljárás, vagy ítélet nélkül, azonnal végrehajthatja az adóst, ha az a lejárati napján nem tett eleget fizetési kötelezettségének.

Azt az olasz törvénytörvényszakaszát a román kódexben akként módosították, hogy a váltó követelése akkor végrehajtható, ha ezt a bíróság rendeli el.

Egy váltó — többféle rendszer

A olasz váltóeljárás szinte egyedül álló. — Sem a francia, sem az angol törvénykezés nem ismeri el másnak a váltót, mint olyan okiratnak, amely kötelező erővel bír ugyan, de csak bírósági eljárással végrehajtható. És így van ez majdnem az összes civilizált jogállamban.

A régi Ausztriában és Magyarországon, a melyeknek kereskedelmi törvénykezései még ma is érvényben vannak Erdélyben és Bukovinában, a váltóra nézve speciális bírói eljárást alkalmaztak, amennyiben a „fizetési meghagyás” rendszerét vezették be. Végrehajtani a váltó összegét azonban itt is csak bírói határozat alapján lehet.

A parlamentbe beterjesztett javaslat természetesen nem csak az Ókirályságra akarja életbeléptetni az olasz váltóeljárást, hanem az egész országra. A kormány ugyanis így akarja egységesíteni az országban még érvényben levő magyar, osztrák, orosz, bolgár váltóeljárást...

A JOGASZ SZÓL...

Beszélgettünk a kérdéssel egy kiváló pénzügyi szaktekinnyel, aki a következőkben fejtegette ki véleményét a készülő törvénnyel kapcsolatban:

— Eltekintve attól, hogy az impériumváltás óta sürgetik a jogászok és gazdasági élet faktora az egységes román kereskedelmi kódex megalkotását, hogy az érvényben levő különböző bírói eljárások megszűnjének végére,

szerecsélen ez a tervezett törvény, mert sehogy sem illik bele a jelenlegi viszonyokba.

Semmi szükség arra, hogy a kereskedelmi törvénykezésnek egy részét egységesítse a kormány, mert, ha megvoltunk eddig a különféle bírói eljárásokkal, meg lehetünk továbbra is, addig, amíg a régen tervezett új román kódex elkészül.

— Talán sehol a világon nincsen annyira kieleződve a viszony hitelező és adós között és viszont, adós és hitelező között, mint nálunk.

Lehet, hogy ezt az ellenséges viszonyt részben az idézte elő, hogy a váltókövetelések behajtásánál a bírósági eljárások túl lassúak voltak és ezzel lehetőséget nyújtottak arra, hogy a rosszhiszemű adósok visszaéljenek a hitelezők bizalmával, de viszont,

nem lehet lelagadni azt sem, hogy a gazdasági romlás igen nagy mértékben járult ahhoz, hogy az adósok demoralizálódnak.

— Sok eset van, amikor az adós eredményesen védekezik a váltóval szemben. A váltóadós különböző kifogásokat emelhet, a melyek három jólismert kategóriába csoportosulnak.

— A váltókötelezettség semmis, mert mindkét fél közös tévedése folytán hibásan van kiállítva a váltó. Egy nem kereskedő feleség férje beleegyezése nélkül írta alá a váltót. Az adósság lejárata körül kifogásolható a helyzet, De van ilyen jogilag tisztázásra szoruló helyzet több is. Ki állapítja meg, — ha a javaslatból törvény lesz, — ezeket a gyakran helytálló, pergáló körülményeket?

— Igaz, hogy a javaslat módot ad arra, hogy az adós a végrehajtás után felelősséggel éljen a bírósághoz, de ez egyrészt költséges, másrészt pedig egyáltalán nem mentesíti az adóst a hitelező esetleges rosszindulatú molesztálásától.

— Olaszországban is az a helyzet, hogy a végrehajtást jogában áll az adósnak megfeleltetni a bírósághoz. Az új román javaslat is ilyen értelemben készült, azonban a javaslat kezdeményezői figyelmen kívül hagyták, hogy az olasz rendszer Olaszországban fél évszázaddal ezelőtt lépett életbe, hitelező és adós ennek a törvénynek a szellemében nőtt fel, nálunk azonban a visszaélések beláthatatlan sorozatának volna szülöttje ennek a rendszernek mai bevezetése...

AZ UTOLSÓ SZÓ JOGAN

Most pedig engedtessek meg, hogy az utolsó szó jogán szerényen mi is hozzá szóljunk a kérdéshez. Kétségtelen, hogy ebben a káoszban, amelyben úgy a hitelezők, mint az adósok nagy része igyekszik halászni a zavaros-

ban, igyekszik egymást kijátszani, — rendet kell teremteni.

De nem úgy, hogy az egyiknek bárdot adnak a kezébe, a másikat pedig kényszerítik, hogy alá fekiadjon.

Ma én is tartozom, te is tartozol, ő is tartozik. Nem szégyen ez, legfeljebb szomorú. Mintahogy szomorú az is, hogy én sem tudok fizetni, te sem tudsz fizetni, ő sem tud fizetni.

Módosítják a petroleum-törvényt

Napi 1500 vagonra szállítják le a román petroleumtermelést

Bukarest, július 14.

A kormány ipariügyi bizottsága elkészítette a nyerspetroleum-termelők támogatásáról szóló törvény javaslatát. Ez a javaslat tulajdonképpen már régebben elkészült, a bizottság azonban csak most véglegesítette a javaslat szövegét, mégpedig Manoilescu ipariügyi miniszter intencióinak megfelelően. A javaslat főbb rendelkezései a következők:

Reorganizálják a petroleum elosztást, hogy a jövőben ki legyen zárva a petroleumtermelőkkel való spekuláció.

A lámpapetroleum illetékét 1 lejről 50 banira szállítják le.

A motorina és a nehéz benzin illetéke változatlan marad, illetőleg a legutóbb le-

szállított illetékek maradnak érvényben, hogy a mezőgazdasági gépek használatára serkentsék a földbirtokosokat.

A kis petroleumtermelők favorizálására különböző intézkedéseket állapít meg a javaslat.

A petroleumipar részére megállapított törvényes kedvezményeket csak azok a termelők élvezhetik, akik az utóbbi két év folyamán teljesítették azokat a feladatokat, amelyeket a bányatörvény ír elő.

A termelési kvótát napi 2500 tonnáról napi 1500 tonnára szállítja le a javaslat, amelyet a közeli napokban be fognak terjeszteni a parlamentbe.

Interview Marguerite Hoare

asszonnyal, a kiváló
londoni specialistával

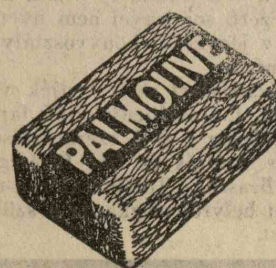
„A legteljesebb bizalommal ajánlom a Palmolive szappan használatát, mert tudom, hogy az oliva és pálmaolajból készül”.

Marguerite Hoare

19, South Molton Street, Londres

Marguerite Hoare nevét ejti ki először Londonban mindenki, amikor szépségápolásról van szó. A megoldás, amelyet ajánl, éppen olyan biztos, mint amennyire könnyű annak megvalósítása. Éppen ezért használ millió és millió nő Palmolive szappant.

Palmolive zöld színét kizárólag az oliva és pálmaolajnak köszöni, amelyekből készül és nem tartalmaz állatizsírakat. Sohasem kerül csomagolatlanul forgalomba. Követelje a fekete szallagot, amelyen aranybetűkkel áll a név.

Vezérképviselő Románia számára:

MAX GRUNDHAND, Strada Eroului, 1 — Bukarest — Tel. 335/45

Mi csodibb a friss és természetes rózsás arcbőrnél? Nem a fiatalság minden bájait sugározza arca?

Luxus autocarutazás

Budapest—Wien—Linz—Salzburg—München,
Augsburg—Tübingen—Stuttgart—Strassburg,
Nancy—n át Párisba

Utvonal visszautazásnál

Páris—Dijon—Genf—Interlaken—Brünnig—Pass
Bach—Rudens—Luzern—Zell am See—n át
Semmering—Wien—Budapest

A legközelebbi csoport indul augusztus hó
6-án, a következő programmal:

1 nap, augusztus 6: „Budapest” indulás 7
órákor, „Wien” érkezés 13 órákor, ebéd, kör-
utazás, vacsora, megálló a „Hotel Meid-
ling”-ben.

2 nap, augusztus 7: Reggeli, Wienből indu-
lás 7 órákor, Neu, Lengbach, St. Pölten, Melk,
Erlauf, Amstetten, Enns, ebéd „Enns”-ben,
(144 km.), 2 órai ebédidő, Enns-ből indulás
Linz, Wells, Lambach, Wöcklaubruck, Strass-
walchen, Freilassing, Salzburg, „Salzburg”
vacsora és megálló (175 km.).

3 nap, augusztus 8: Reggeli, kirándulás
Berchtesgadenbe a sóbányák megtekintésé-
re. Traunstein, Rosenheim, ebéd Rosenheim-
ban, (76 km.), Bad, Aibling, München, esti
körutazás, vacsora és megálló (59 km.).

4 nap, augusztus 9: Reggeli, körutazás
München városának megtekintésére, ebéd, to-
vábbutazás Dachau, Augsburgba, körutazás
Augsburg megtekintésére, vacsora, megszá-
llás, (65 km.).

5 nap, augusztus 10: Reggeli, Augsburg vá-
ros nevezetességeinek megtekintésére, továb-
b-utazás Zusmarshausen, Günzburg, Ulm,
Urach, Metzingen, Reutlingen, Tübingen, (187
km.). „Tübingen” ebéd és pihenő, körúta a
város megtekintésére, indulás késő délután,
17 órákor, Stuttgartba érkezés 18 órákor, (41
km.), körutazás a városban, vacsora, meg-
szállás.

6 nap, augusztus 11: Reggeli, indulás Weil
d. St. Calw, Wildbad, Appenweier, Kehl,
Strassbourg, (117 km.), Strassbourg ebéd,
körutazás a város megtekintésére. Indulás 15
órákor Saverne, Phalsbourg, Moervic, Nancy,
(159 km.), Nancy-ba érkezés 18 órákor, kör-
utazás a városban, vacsora és szállás.

7 nap, augusztus 12: Reggeli, Nancy-ból in-
dulás reggel 8 órákor, Toul, Vold, St. Aubin,
Ligny, Barross, St. Dizier Vitry la Francais,
Sommesous, (158 km.) Sommesousban ebéd
és 2 órai pihenő, Sézanne, Coullemimierz,
Couilly, Páris, (146 km.), vacsora és megszá-
llás.

8 nap, augusztus 13: Reggeli a szállóban,
napitúra autócarral Versailles és Malmaison-
ba. Indulás 10 órákor délelőtt és visszatérés
17.30 órákor. Utvonat: Place du Theatre,
Louvre, Champs Elysées, Diadaliv, Neuilly,
Malmaison, a kastély megtekintése. Továb-
b-utazás Versaillesbe. Ebéd Versaillesban. A
kastély és kertek megtekintése. Nagy és kis
Trianon. Az állami Hintók Múzeumának meg-
tekintése. Visszautazás St. Cloudon át, 19 óra-
kor vacsora a szállóban.

9 nap, augusztus 14: Reggeli, délelőtt fellá-
togatás az Eiffel-toronyra, ebéd a szállóban.
Délután a nagy áruházak, u. m. Louvre, Prin-
temps, Galeries, Lafayette megtekintése. 19
órákor vacsora a szállóban.

10 nap, augusztus 15: Reggeli, 10.15 órákor
körutazás Párison át, a fő látványosságok
megtekintésével kapcsolatosan. Utvonat: Pla-
ce du Theatre Francais, Vendôme-tér, Made-
leine temploma, Lajos kápolnája, Diadaliv,
Trocadero, Eiffel-torony, az Invalidusok dom-
ja, Napoleon sírja, Külügyminisztérium, Nagy
és kis Palota, Champs Elysées, Place de la
Concorde, Obelisk, Képviselőház, Place du
Theatre Francais. 15 órákor ebéd a szállóban.
14.15 órákor körutazás Párison át. Utvonat:
Place du Theatre Francais, Louvre, Igazság-
ügyi Palota, Sainte Chapelle, Quartier Latin,
Cluny, Odeon Theatre, Szenátus Palotája,
Luxembourg Palota és Kert, Pantheon, Sor-
bonne, a Notre Dame temploma, Városháza,
Bastille, a nagy Boulevardok, Tőzsde, Opera,
Place du Theatre Francais, Vacsora 10 órákor
a szállóban.

11 nap, augusztus 16: Reggeli, délelőtt au-
tótutazás a Bois de Boulogneban, a tavakhoz
és vízesésekhez s a löversenyterekhez. Ebéd a
szállóban. Délután a Louvre múzeum megte-
kintése, képek, szobrok, butorgyűjtemény osz-
tályon. 19 órákor vacsora a szállóban.

12 nap, augusztus 17: Reggeli. Délelőtt sza-
bad, ebéd a szállóban, délután a Luxembourg
múzeum és annak kertje megtekintése, vagy a
gobelin szövőde megtekintése, ahol a világ
leghíresebb tapiserriái készülnek, a munka-
termek megtekintése. Vacsora a szállóban.

13 nap, augusztus 18: Reggeli. Autóval a
gyarmatügyi kiállításra, ebéd a kiállítás te-
rületén, este vissza, vacsora a szállóban.

14 nap, augusztus 19: Reggeli után utazás
Párisból, a következő utvonalon: „Páris”, Fon-
tainebleau, Sens, Joigny, Auxerre, Vermo-
ten, (176 km.), „Avelon”, ebéd, 2 órai pi-
henő, utána tovább indulás Roucray, Pré-
cy, s Til, Vitteaux, Sombernon, Dijon, (304
km.), „Dijonban” vacsora, megálló.

15 nap, augusztus 20: Reggeli, Dijonból in-
dulás reggel 7 órákor, Auxonne, Dole, Mont, s
Vaudrey, Poligny, Champagnole, St. Laurent,
La Gure, Gex, Genf, (195 km.), ebéd, 2 órai
pihenő, körutazás Genfben. Vacsora és meg-
szállás, (54 km.).

16 nap, augusztus 21: Reggeli. Kirándulás
a Genfi-tó környékének megtekintésére, kör-
utazások, (50 km.), ebéd a szállóban, déli pi-
henő, utána ismét folytatása a Genfi-tó tulsó
partjának megtekintésére, autócarral körúttal,
(50 km.), vacsora a szállóban, megálló.

17 nap, augusztus 22: Reggeli, Genfből in-
dulás Evian, Aigle, Montreaux, Chateau, d’
Oex, Spiez, Interlaken, (153 km.), ebéd „In-
terlaken”-ben, déli pihenő. Délután kirándu-
lás a Jungfrau hegységbe, a Jungfraubahnon
utasainknak 50 százalékos kedvezményt tud-
unk nyújtani.

18 nap, augusztus 23: Reggeli, kirándulás
autócarral, ebéd a szállóban, délután kirán-
dulás autócarral, vacsora a szállóban, meg-
szállás.

19 nap, augusztus 24: Reggeli, Interlaken-
ből indulás Briens, Brünnig, Pass, Bach, Ru-
denz, Luzern, (83 km.), ebéd és pihenő, kör-
utazás autócarral a Vierwaldstätti tó körül,
kirándulás a Weggis-be. Indulás 14 órákor
Arth, Lachen-en át és érkezés, (77 km.), Feld-
kirchbe. Vacsora és éjjeli szállás.

20 nap, augusztus 25: Reggeli, Feldkirchből
indulás Bludenz, St. Anton, Arlberg, Landeck,
Imst, Telfs, Zirl, Hall, Schwar, „Wörgl”, (212
km.), ebéd és pihenő. St. Johann, Kitzbühel,
Pass, Thurn, Salzach, Zell am See, St. Jo-
hann, Schlading, (134 km.), Schladingban
vacsora és megálló.

21 nap, augusztus 26: Reggeli, Schlading-
ból indulás Gröbming, Trafenfels, Lissen,
Trieben, Mautern, Leoben, (146 km.), „Leo-
ben”-ban ebéd és pihenő, Bruck an der Muhr,
Mürzzuschlag, Semmering, Gloggnitz, Wiener
Neustadt, Baden bei Wien, Wien, (152 km.),
Wienben vacsora és megálló.

22 nap, augusztus 27: Reggeli, indulás visz-
sza Budapestre.

Ezen utazás összköltsége Budapesttől—
Wienig III. o. gyorsvonattal, vagy „autócar”-
on Wientől—Wienig, a megadott utvonalon és
ugyancsak megadott kilométer teljesítmények
mellett, luxusautócaron; Budapesttől—Buda-
pestig, teljes étkezéssel, „programm szerint”,
mindenütt elsőrangú éttermekben, elhelyezé-
sek mindenütt elsőrangú szállodákban, a
program szerinti körutazásokkal és megte-
kintési lehetőségekkel, gyógydíjakkal az egész
utvonalon, a francia vízzummal, a kolonális
kiállítás megtekintésére jogosító igazolvány-
nyal együtt, (a Jungfrau hegység megtekin-
tésénél a vasuti jegyek nincsenek beleszámit-
va, azonban ezeket is 50 százalékos kedvez-
ménnyel tudjuk vendégeinknek megszerezni),
Lei 20.400.

A részvételhez az indulás előtt 6 nappal
kell jelentkezni és a jelentkezéssel egyidejű-
leg személyenként Lei 10.200 lefizetni, míg a
további 10.200 leít az indulás előtti napon
kell befizetni.

Ezen összegben csak a francia vízum be-
szerzése van beleszámitva, míg a többi vízu-
mokat önköltségi áron szerezzük meg a részt-
vevőknek. A jelentkezés ezen utazáshoz 6
nappal az indulás előtt kell, hogy birtokunk-
ban legyen és ezen jelentkezéssel egyidejűleg
10.200 leit hozzáunk befizetendő, míg a többi
összeg megérkezéskor lefizetendő, az indulás
előtt 24 órával előbb kell a résztvevőknek
reggel 9 órákor irodánkban jelentkezni, hogy
módunkban legyen a szükséges vízumokat
beszerzeni és ezek megszerzése után még az-
nap este a gyorsvonattal, vagy másnap reggel
7 órákor induló wien autóbusszal lehet
Wienbe felutazni.

Jelentkezni a Brassói Lapok fürdő és uta-
zási irodájában, Brassó, lehet.

Szerkesztői üzenetek

80784. sz. előfizető. Az olasz vöröskereszt
nem nyert. A régi magyar sorsjegyek érték-
telenek. Vannak ilyen szakkönyvek. Könyv-
osztályunk elküldi a jegyzéket b. címére, tes-
sék abban a megfelelőt kiválasztani.

P. N. Alkalmilag valamely bukaresti bank-
ban; esetleg tessék vele valamely ottani ismer-
őst megbízni. Szerb sorsjegyei nem nyertek.
A kért szakkönyv jegyzékét könyvosztályunk
megküldte b. címére.

B. Ad., Dej. Kérdésével szíveskedjék vagy
a Revista Avicolă, (baromfityényszőlő lapja),
Arad, T. E. Radulescu 1 et I. szerkesztőségé-
hez, vagy Kocsis András és fia fűrészgár-
baromfitelepe, Brassó, Tömöcsatorna-utca
fordulni. Mindkét helyről megkapja a szüksé-
ges felvilágosítást.

Nagyobb mennyiségű parafa-
dugó eladó, Weinreiter sörgyár
Tárgul-Săcuiesc-Kézdivásárhely

Perselyóra

szenzációs találmány. Az óra csak
akkor jár ha mindennap egy
pénzdarabot dobunk bele és
ezáltal kényszerít a minden-
napi takarékosagra.

Kapható kedvező rész-
letfizetési feltételek mellett
is brassói megbízottunknál

STRADA REG. MARIA 6.

Romániai vezérképviselő:

„FREBA” Bukarest
Bvd. Mária 4.

H. O. 2162

Comitetul municipal pentru ajutorarea
somerilor Brasov

237—1931. sz.

HIRDETÉNY

Ezennel közhírré tesszük, hogy a polgár-
mesteri hivatal által a munkanélküliek segé-
lyezésére szolgáló alap részére megállapított
1—2 lejnyi taxák, amelyek a különböző elő-
adásokra szóló belépti jegyek után, a ven-
déglokkban, kávéházakban, szállodákban, stb.,
a számlák után fizetendő, nincsenek felfüg-
gesztve, hanem ezen taxák, úgy, mint eddig,
ezentúl is beszedendők, annak dacára, hogy
a munkanélküliek segélyezése a nyár időtar-
tamára be lett szüntetve, miután a legtöbben
közülük munkát kaptak.

Ellenben szükséges a megfelelő alap gyűjté-
se a segélyezésnek a jövő télen való újbóli
megkezdése céljából.

Ennélfogva felhívjuk az összes ipari és ke-
reskedelmi vállalatokat, vendéglokkat, stb.,
hogy a taxák beszedéséről ugyanazzal a pon-
tossággal gondoskodjanak, mint eddig, mivel
városunk munkanélkülijeinek segélyezésére
fognak szolgálni.

A bizottság üléséből:

Brasov, la 7. Julie 1931.

Presedinte:

Secretar:

J. Suciu m. p.

Dr. St. Popovici m. p.

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznapi: egy szó 6, vastag betűből 12 lej. Vasárnap: 7.50, illetve 15 lej. Legkisebb hírde-
tés 10 szó. Negyszeri hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény
A bukaresti kiadás részére: szavanként 3 lej, 50-szeri megjelenésnél 2 lej.

Vétel-eladás

Jólmenő pékség Bodolán és
Brassóban kiadó, helybeli eset-
leg eladó. Értekezni Brassó,
Str. Aurelian 20. 13864

Pékség, teljesen üzemben,
házzal együtt eladó. Szováta,
Berindea. 13904

Eladó borok és pincefelsze-
relések. A felszámolás alatt ál-
ló Erdély-hegyaljai Bortermé-
lők Szövetsége Rt. birtokában
lévő borait, hordóit és pince-
felszereléseit kis részletekben is
eladóvá tette. Érdeklődőknél
felvilágosítást ad Horváth Pál
Áiud-Nagynyed. 13683

Allást nyer

Szobaaszony óvadékkal fel-
vétetik százalékos rendszer
mellett. Ajánlatok „Biztos
megélhetés” jellegre a brassói
kiadóhivatalba küldendők.

Gyakorlott tűzőknő, ki ra-
gasztani tud, cipészsegédek
szeges és varrott munkára fel-
vétetnek. Péter Niculae, Bras-
só, Zajzoni-ut 7. 13893

Cipészsegédeket piaci mun-
kára felveszek. Szabó Péter,
Brassó, Zajzoni-ut 14. 13900

PAPÍRSZAKMÁBAN íar-
tas ügyes fiatalembert felvesz
Galambos Béla papírnagyke-
reskedés. Timisoara. 13899

Vidéki faterlepre minden
leány kerestetik, érdeklődni
Markovitsnéál, Brassó, Hosszu
ucca 31. 13903

Flit-reklámra keressünk ne-
hány napra négy leányt, 16
évesen felül, akik a várost be-
járják. Személyes bemutatko-
zás Brassó, Vasut-ucca 14. alatt
Bejárat a gyógyszerár mellett
13901

Allást keres

Házvezetőnőnek ajánlunk
csak magyarul beszélő intelli-
gens fiatal nő, magányos ur-
hoz. Levélbeni megkereséseket
a bukaresti kiadóhivatalhoz
„Szerény igényű” jellegre.
13892

Ügyes manikűrözőnő, ondo-
láláshoz is ért. állást keres. U.
13896 sz. alatt a brassói ki-
adóban.

Lakás

Butorozott szobát keresek
Brassóban, portmentes helyen,
a nyári hónapokra. Cim 13861
szám alatt a brassói kiadóban.

Különálló családi ház: 4 szo-
ba, fürdőszoba, előszoba, min-
den mellékhelyiséggel, kis kert-
tel, szeptember 29-től kiadó
Brassó, Alsó-Fővény-ucca 12
13811

3 és 4 szobás lakás, kerttel
azonnal kiadó. Brassó, Felső
Fővény-u. 11. 13904

KÜLÖNÁLLÓ, modern ház
2 szoba, előszoba, fürdőszoba
konyha, augusztus 15-től ki-
adó. Értekezni Rákossy, Bras-
só, Vasut-ucca 13. 13894

Vegyes

Jó menetű brassói vendéglo-
hoz kevés tőkével társ kerestetik
esetleg kiadó. Cim a brassói ki-
adóban.

Frauenspiegel a legújabb né-
met nyelvű havi divatlap, csak
20 lej a Brassói Lapok könyv-
osztályában.

B. L. Felelősszerkesztő:
Kocsis Béla

ABRASSOI LAPOK nyomdavállalatának kiadása és rotációs nyomása, Brassóban.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Havonta 100, negyedévre 300, félre 600, évente 1200 lej. Magyarországra
negyedévre 14, félre 28, évente 56 pengő. A többi külföldi államokba negyedévre 420, félre 820
évente 1600 lej

megbízások telvétele és fizetések átvételére ient, helyi megbízottakon kívül a köv. központi meg-
bízottak vannak feljogosítva: Bartha Géza Dán Dániel, Gerő Sándor

MEGBÍZOTTAK. Arad: Piața Impăratul Traian 1. (Halmágyi Pál) — Décs: Str. S. Barnuțiu 10. (Osz-
tán Kálmán) — Déva: Str. Ioan Creanga 2. (Balogh Géza), Telefon 17 Hunyad- és Alsófehérmegye
részére. Kolozsvár: Str. Dubalarilor 7. (volt Timár-utca) (Neumann Ignác). — Marosvásár-
hely: Benjámin Árpád Szentgyörgy-utca 6. — Marosvásárhely: Szabó Jenő Címe: Ma-
rosvásárhely, Strada Reghiului 10. — Nagyszeben: Strada Turnului 13. (Szigetváry László)
— Nagyvárad: Str. Nic. Jiga 32 (Szabó Gyula) — Szatmár: Rákóczy-ut 37 (Kertész László)
Szatmár- és Máramarosmegye részére — Szilágyosnyő: (Halperin Éva) — Temešvár:
Gyárváros, Tigris-utca 4. (Halmágyi Pál). — Torda: Str. Regele Ferdinand 25 (Dáns József.)

HIRDETÉSEKET felvesznek a kiadóhivatalok, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hír-
detiroda. Részletes tarifákkal készséggel szolgálunk.